19 ŞUBAT 1980 SALI 10 LİRA

Halkın Gazetesi

Demokrat

generaller niçin gerekli?

(Amerika'da yayınlanan NACLA dergisinden bir çeviri.)

BUGÜN 8. SAYFADA

Demirel, 13 Kasım 1979 günü "100 gün içinde her türlü sorunu çözeceğiz" demişti

YARIN HER ŞEY GÜZEL OLACAK!

1. Kredi muslukları açılacak, döviz bulunacak
2. Enerji sorunu çözülecek, fabrikalar çalışacak
3. Enflasyon önlenecek, vergi adaleti sağlanacak
4. Gübre, yağ, mazot, şeker, çay, ampul, tüpgaz bollaşacak
5. Toplumsal muhalefet bastırılmış olacak
6. İşyerleri, mahalleler, heryer kurtarılmış olacak
7. Grev, direniş, işgal, boykot, gösteriler bitecek
8. Okullar sürekli okunur hale gelecek

1. GÜN

Demirel, hükümet olduğu gün nasıl da neşeliydi... Yüklendiği tarihi görev, neşesinin biricik kaynağıydı.. Bir avuç mutlu azınlık adına ekonomik ve siyasal istikrarı sağlamak için yola çıktı..

99. GÜN

Demirel, hükümet oluşunun 99. gününde neden somurtuyor dersiniz?.. Öyle gözüküyor ki, yüklendiği tarihi görev, ona ağır gelmiştir... ne ekonomik ne de siyasal istikrarı sağlayabilmiştir.

HABER MERKEZİ

14 Ekim 1979 seçimleri ardından Ecevit'in istifa etmesi üzerine 13 Kasım 1979'da kurduğu azınlık hükümetini açıklayan Başbakan Demirel'in "100 Gün" programı bugün 99'uncu gününü doldurdu. Demirel 22 aylık Ecevit hükümetinin ekonomiyi "felç" ettiğini öne sürerek, herşeyi düzeltmek için kendisine 100 günlük süre tanınmasını istemişti.

Demirel, Cumhurbaşkanı Korutürk'e yeni bakanlar kurulu listesini sunduktan sonra Çankaya Köşkü'nden ayrılırken gazetecilere yaptığı açıklamada şunları söylemişti

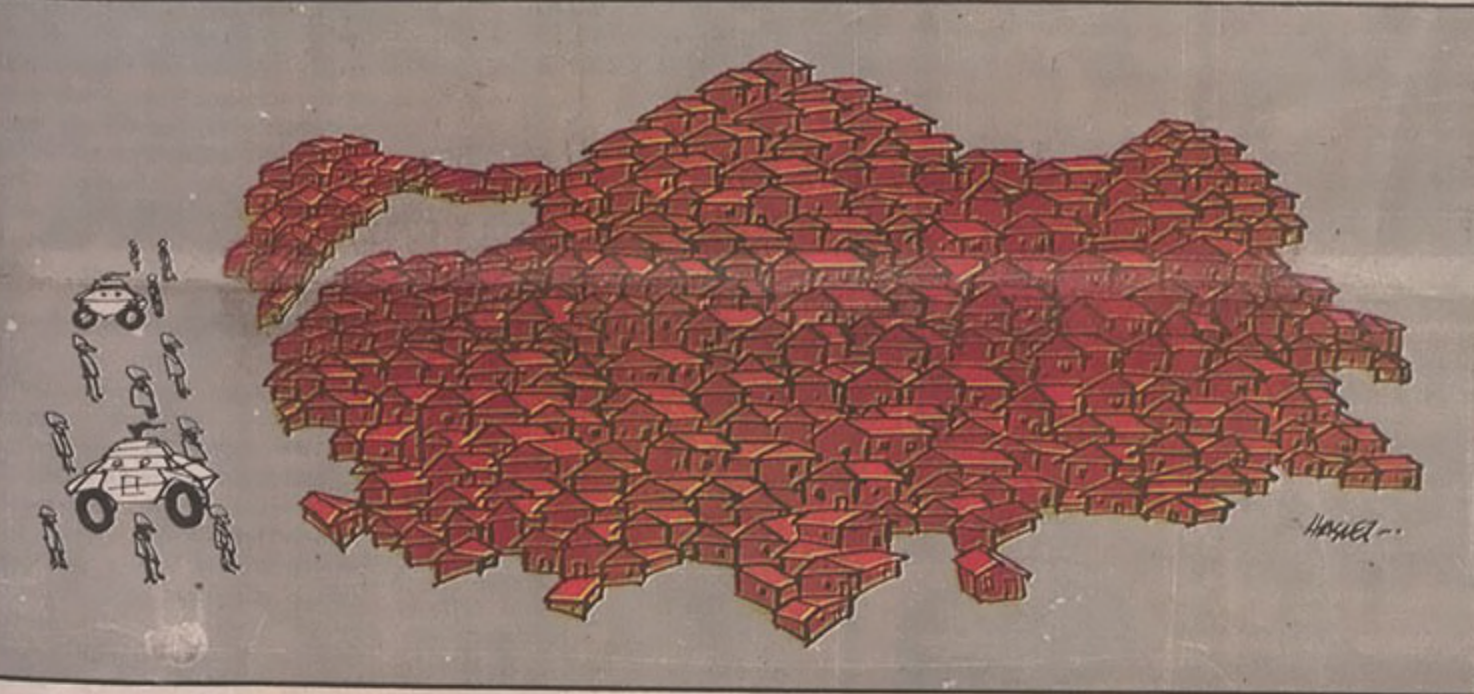
"Herşeyi bir günde halledeceğimizi söylemedim. Sihir vaadetmiyoruz. Yangın var, biz yangını söndürmeye talibiz. Bize 100 günlük süre tanıyınız."

Hazırlanan hükümet programında yapılması vaadedilenler şöyle sıralanıyordu:

"Bütün rafineriler tam kapasite ile çalışacak.

Vatandaşın teşebbüs

(Devamı 7. Sayfada)

Çiğli İplik Fabrikasının boşaltılması sırasında gözaltına alınanlardan 183'ü mahkemeye gönderilecek

Artvin'de halk 4 faşisti silahlarıyla yakaladı

Faşistler grev çadırına ateş açtı, 1 işçi öldürüldü

- ÜÇ KİŞİYİ ÖLDÜRMEKTEN SANIK BİR FAŞİST URFA CEZAEVİNDEN KAÇIRILDI
- MİHRİ BELLİ'NİN TAHLİYESİNE KARAR VERİLDİ
- ANTAKYA CEZAEVİNDE DEVRİMCİ TUTUKLULARIN DİRENİŞİ SÜRÜYOR.
- ADANA'DA TÜPGAZDAN YAPILAN BOMBA PATLADI, SAĞ GÖRÜŞLÜ BİR KİŞİ ÖLDÜ.
- KASTAMONU'DA HALKA SALDIRILDI: BİR DEVRİMCİ TUTUKLANDI.
- MANİSA'DA PANKART ASTIĞI ÖNE SÜRÜLEN BİR KİŞİ VURULDU.

(HABERİ 5. SAYFADA)

THY'nda grev başladı

- Hava-İş Genel Başkanı İbrahim Öztürk: Grevin getireceği zararın sorumlusu, bugünkü yöneticiler olacaktır.

HABER MERKEZİ

Türk Hava Yolları'nın Yeşilköy Havalimanı'ndaki işyerlerinde ve Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü'nde önceki gün gece yarısı saat 24.00'de başlayan grev sürüyor.

Yeşilköy Hava Limanı'nda ve Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü'nde çalışan Hava-İş üyesi 4000 işçinin greve katıldığını bildiren Hava-İş Genel Başkanı İbrahim Öztürk, şunları söyledi:

"1 Ekim 1979 tarihinden bu yana sürdürülen toplu iş sözleşme-

(Devamı 7. Sayfada)

TARİŞ işçileri direnişlerini işi yavaşlatarak sürdürüyor

İZMİR (DEMOKRAT)

TARİŞ işyerlerinde dün sabah işbaşı yapan işçiler, TARİŞ'teki faşistleştirme hareketini ve Gültepe semtinde düzenlenen operasyonu protesto etmek amacıyla

(Devamı 7. Sayfada)

MHP eğilimli Avni Baydar, Karayollarının başına getiriliyor

ANKARA (DEMOKRAT)

AP azınlık hükümetinin kuruluşundan bu yana karayollarına genel müdür dayanmadığı, bu kuruluşa son üç ay içinde üçüncü genel müdür olarak MHP eğilimli Avni Baydar'ın getirileceği bildirildi.

Bayındırlık Bakanlığı yetkililerinden edinilen bilgiye göre, AP hükümetinin kurulmasından sonra Genel Müdür olarak görevde bulunan Nuri Üstün görevden alındı. Nuri Üstün'ün kendisine danışılmadan bizzat bakan tara-

(Devamı 7. Sayfada)

TEKSTİL 77 işyerinde grev hazırlığı içinde

HABER MERKEZİ

DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası, Tekstil İşverenleri Sendikası ile yapılan toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmaya varılamaması üzerine; İstanbul, Edirne, Bursa, İzmir, Adana ve Çerkezköy'de 77 işyerinde 30 bini aşkın işçiyi kapsayan grev kararı aldığı ve uygulama hazırlığı içinde olduğunu açıkladı.

Tekstil Sendikası Başkanı Rıdvan Budak basına yaptığı açıklamada özetle "ekonomik saldırı tek başına uy-

(Devamı 7. Sayfada)

PETKİM'de biri mühendis 6 işçi işten atıldı, 4 bin işçi yemek boykotuna başladı

KOCAELİ (DEMOKRAT)

Yarımca Petkim tesislerinde çalışan Kimya Mühendisi Recep Taci Özkan ile Azmi Ayverdi, İbrahim Akar, Sebahattin Gocul, İbrahim Aslan ve Bahri Tanrıverdioğlu adlı işçilerin işlerine hiçbir gerekçe gösterilmeden son verilmesi üzerine Petkim'de çalışan 4000 işçi yemek boykotuna başla

(Devamı 7. Sayfada)

ZAMLARI PROTESTO GÖSTERİLERİ İLÇELERE KADAR YAYILDI

Selendi'deki mitingte 3 bin kişi yürüdü

SELENDİ–MANİSA (DEMOKRAT)

Son zamlar işyerlerinin faşistleştirilmesi için girişilen saldırılar Manisa'nın Selendi ilçesinde yapılan bir yürüyüş ve mitingle protesto edildi.

Mitinge, köylülerin, esnafın ve kadınların kitleler halinde katıldığı saptandı. 5 bin nüfuslu Selendi'de 3 bini aşkın kişinin katıldığı miting ve yürüyüşte; "Zamlara hayır", İMF emreder, Demirel yapar, "Tütünde sömürüye son", "Yaşasın TARİŞ Direnişimiz" sloganları söylendi. Zamları, hayat pahalılığını ve faşist saldırıları protesto eden çeşitli konuşmalardan sonra miting sona erdi.

Maliye Bakanı Matthofer bugün Türkiye'den ayrılıyor

Almanya ile kredi konusu görüşüldü

- Görüşmelerde, Türkiye'nin petrol borçlarının ödenmesi de ele alındı.

ANKARA (DEMOKRAT)

Türkiye'ye sağlanacak yardım ve Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik bunalımdan kurtulması için neler yapılabileceği konularını görüşmek üzere önceki akşam Ankara'ya gelen Federal Almanya Maliye Bakanı Matthofer resmi görüşmelerine dün başladı.

İki ülke heyetleri, Dışişleri Bakanlığı'nda dün bir araya gelerek durum değerlendirmesi yaptılar. Matthofer ise dün saat 14.30'da ilk olarak Maliye Bakanı İsmet Sezgin ile görüştü. Daha sonra sırasıyla Milli Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı ile görüşen Federal Almanya Maliye Bakanı saat 17.30'da Başbakan-

(Devamı 7. Sayfada)

PETROL ÇIKMAZI

BUGÜN 3. SAYFA'DA

AKLA KARA

EMİL GALİP SANDALCI

Vallahi insan delirir. Değişik gazeteleri okuyarak, Radyo dinleyerek, televizyonu izleyerek, politikacıların demeçlerine bakarak, şu ülkede ne olup bittiğini inatla anlamaya çalışan, ön yargısız vatandaşın kafasının içi perşembe pazarına döner. Tabii daha önce geçim derdinde, enflasyon çukurunda uzaya doğru yükselen fiyatlar karşısında keçileri çoktan kaçırmamışsa.

Alın, şu "TARİŞ direnişi"ni ve "Kepenk kapatma eylemi"ni örneğin. Söz konusu bu iki olaya-niçinini, nedenini, doğru yanlışını hiç tartışmadan–soğukkanlılıkla bakalım. Ordu komutanı bir orgeneralin komutasında, tanklar, toplar, helikopterler, jandarma ve komandolarla 10.000 askerin yer aldığı operasyonda -2000 de polis- kuşatılan TARİŞ'in Çiğli iplik fabrikasında gazetelere göre, 500'ü silahlı, 2500 işçi, kadın ve çocuk vardı. (Gene gazetelerin yazdığına göre: Girildikten sonra fabrikada yapılan aramada 6 silah, 3 bomba, 30 molotof kokteyli bulundu. "500 silahlı işçi"nin öteki silahları neredeydi?

Bu muydu Türkiye'yi ayağa kaldıran isyan?

Bu iş biraz filin fare doğurmasına benzememiş miydi?

Kaldı ki, çoluk-çocuk ve işçi, o 2500 kişi, durup dururken İplik fabrikasına kapanmamıştı.

Oraya itilmişlerdi. Emekleriyle oynayarak. İstanbul'daki "Kepenk kapatma eylemi"?

Boyutlama

Perşembe günü-ister isteyerek, ister korkarak- İstanbul'da dükkan kepenkleri geniş çapta kapalı kaldı. Kimi alışverişinden, kimi satışından oldu. Kimileri de sigara, ekmek bulamadı. Tamam.

Perşembe günü dükkan kepenkleri indi diye İstanbul kentinde "korku ve sessizlik egemendi" de, her sene 1 Mayıs'da aynı kentte, emekçının 1 Mayıs bayramını kutlamanın koca kentin yağmalanmasına yol açacağı havasını estirmenin sonucunda olan neydi? O gün apartmanlarda oturanların yarısı neden İstanbul'dan kaçıyordu? 1 Mayıs öncesinde kimler dolaşıyordu Beyoğlu mağazalarını? Hangi gazete ve kalemler apaçık panik havasını yaratmaya çalışıyordu?

Dahası; 1928'den bu yana –onca gelişen istatistik yöntemlerini bir kenara iterek ve işin kolayına giderek– her Genel Nüfus sayımında tüm ülkenin insanlarını evlerine kapatmak, daha geçen yaz "Seçim listelerini yeniden saptayacağım" diye kırkbeş milyonu yaz ortasında evlerine sokmak bizim ülke yöneticilerinin gelenekleşmiş alışkanlıklarından değil miydi? Böyle günlerde perşembe günkünün kaç misliydi ülke esnafının zararı? Kimi ırgalıyordu işin bu yönü?

Çok mu güçtür bir olayın, abartma ile küçümseme arasında, yerine oturtup gerçek değerlendirmesini yapmak?

Ülkeyi yönetmek yükümlülüğünü sırtlayıp iktidar koltuğuna oturanların görevi, olayların boyutlarını çarpıtarak, kamuoyunu şaşırtmak mıdır?

Nitekim, sen boyutları çarptırırsan, emrindeki güçler de İzmir'in ortasında boşalttığı fabrikalarda, düşmandan kale almışçasına, bayrak çekme töreni yapar. Eh, kuş uçar da laz uçmaz mı? Bu kez Toplum Polis Müdürü Çimentepe camiine bayrağı diker.

Bu arada olsaydı da, birisi de, TARİŞ Genel Müdürü'nün göğsüne bir hizmet madalyası taksaydı. Böylece törenler faslı tamamlanır, TARİŞ dosyası kapanırdı.

İşçi, asker, öğrenci, polis ve öteki vatandaşlardan TARİŞ olaylarının bunca kurbanına gelince; elbet bir gün, onların ölümlerinin sorumluları da bulunur.

* * *

İçişleri Bakanı'na NOT: Vatandaş Hüseyin Karakuş, 24 Ocak 1980 günü, Topkapı'da bir arkadaşı ile birlikte, tutuklanmış ve o günden bu yana ne polisde, ne sıkıyönetimde, ne de tutukevlerinde adına ya da izine rastlanmamıştır. Tek bir sözcük Bakan bey; Karakuş ölü müdür, diri midir?

DÜŞÜNCE ALANI

Ekonomik bunalım ve önlem paketi

— 1 —

Celal ÜNSAL (Asistan)

1977-79 döneminde yoğunlaşan ekonomik bunalımdan çıkış yolu olarak IMF ve TÜSİAD'ın önerdiği ve Demirel Hükümetinin uyguladığı "ekonomik önlemler paketi", Türkiye iktisat tarihinin en önemli operasyonlarından birisidir. Hükümet programının doğrudan bir devamı niteliğinde olan "ekonomik önlemler paketi" daha önceki önlem paketlerinden farklı olarak ihracata yönelik liberal bir kalkınma stratejisi öngörmektedir. Bu yeni kalkınma stratejisi ise siyasal düzeyde, anti-demokratik uygulamaları zorunlu kılmaktadır. Dolayısı ile ekonomik önlemler paketi bir yandan ekonomik düzeyde liberalleşmeyi öte yandan ise siyasal düzeyde "anti-liberalleşmeyi" içermekte ve açık faşizme geçişin koşullarını yaratmaktadır. İşte bu temel özellik nedeniyle önlemler paketinin sınıfsal bir çözümlemesini yapmak gerekmektedir.

EMPERYALİZM VE İTHAL İKAMESİNE DAYALI SANAYİLEŞME

Emperyalist sistem içinde yer alan bağımlı ülkelerde yukardan aşağıya bir süreç izleyerek gelişen kapitalizmin en belirgin özelliği, tüketim mallarında yoğunlaşan ve ara malların da tümüyle dışa bağımlı olan bir sermaye birikim modeli olmasıdır. İç pazara dönük olan bu sermaye birikim modeli, metropol ülkelerde kâr oranı düşen ve emek-yoğun tekniklerle çalışan tüketim malları sektörünün bağımlı ülkelere aktarılması sürecine dayanır. İthal ikamesine dayalı sanayileşme stratejisi olarak nitelenen bu modelin uygulanması sonucunda emperyalizm, kendi yeniden üretim koşullarını bağımlı ülkeler içinde gerçekleştirerek içsel bir olgu haline gelmiştir. Bu süreç sonucunda ortaya çıkan uluslararası işbölümünde emperyalist ülkeler, işgücü verimliliği görece yüksek olan ve sermaye-yoğun tekniklerle çalışan sektörlerde yoğunlaşırken, bağımlı ülkelerde işgücü verimliliği görece düşük olan ve emek-yoğun tekniklerle çalışan sektörlerde yoğunlaşmıştır. Bu bağlamda ithal ikamesine dayalı sanayileşmenin yürütülmesi ile birlikte bağımlı ülkeler, artan bir biçimde ara ve yatırım malları(üretim araçları) ithal ederken, madencilik ve tarımsal mallardan oluşan ihracatlarını gerekli ölçülerde arttırmadıkları için sürekli bir dış ticaret açığı ile karşı karşıya kalmışlardır.

TÜRKİYE'DE İTHAL İKAMESİ VE SONUÇLARI

Türkiye'de izlenen sanayileşme stratejisi de bu genel çerçeve içersinde gerçekleştirilmiştir. Bilindiği gibi planlı dönemde, benimsenen ithal ikamesi politikasının tüketim malları sektöründe başlaması ve bu sektörün üretim kapasitesindeki artışa paralel olarak, aramalları sektörü üretim kapasitesinin de artması planlanmıştı. Ancak uygulamada, tüketim malları sektörü planlandığı gibi ve hatta daha hızlı biçimde büyürken, ara malları sektörü bu büyümenin gerisinde kalmıştır. Böylece ithal ikamesi politikası; tüketim malları sektöründe kullanılan makinaların ithal edilmesi, buna karşılık bu makinaların üretim yapabilmeleri için gerekli olan ara mallarını üreten sanayilerin ülke içinde kurulması biçiminde değil de, ara mallarının da ithal edilmesi biçiminde uygulanmıştır. Bu uygulamanın doğal sonucu, tüketim malları sektörü üretim kapasitesinin büyümesi ve üretim kapasitesindeki büyümeye bağlı olarak bu sektörün ara malları gereksinmesinin artması olmuştur. Dolayısı ile, tüketim malları sektörü üretim kapasitesinin artması için değil de, mevcut kapasitenin kullanılması için gerekli olan ara malları ithalatının; (idame ithalatı) toplam ithalat içindeki öneminin zamanla artışı sonucunda; ekonominin üretim kapasitesini arttırmayan ara malları ithalatı, ekonominin üretim kapasitesini arttıran yatırım malları ithalatından fazla olmuştur. Örneğin 1978 yılında 4.6 milyar dolar olan ithalat içinde, ara malları ithalatının payı 2.8 milyar dolar olmuştur.

1978 yılı ihracat geliri 2.2 milyar dolar olduğuna göre, 1978 yılında ihracat, ekonominin üretim kapasitesinin büyümesini sağlamak bir yana, mevcut kapasitelerin tam kullanılması için gerekli ithalatı bile karşılayamamıştır. Dolayısı ile ekonominin üretim kapasitesinin artması,tümüyle ihracat dışı gelirlerin büyüklüğüne bağlı olmuştur. Bu gelirler ise zamanla ekonomiye daha fazla dışa bağımlı kılacak biçimde değişmiştir. Bu gelirlerden en önemlisi olan işçi dövizleri, 1974 yılında 1.5 milyar dolar iken 1978 yılında 1 milyar doların altına düşmüştür. Buna karşılık dış borçlanmalar, ekonominin genişletilmiş yeniden üretimi için gerekli olan kapasite arttırıcı yatırımmalları ithali için, son derece kritik bir öneme sahiptir. Gerçekten de, ara malları ithalatı gibi ekonominin üretim kapasitesini büyültmeyen 132 milyon dolarlık tüketim malları ithalatını da hesaba katarsak, 1978 yılında 3 milyon dolara ulaşan kapasite büyütmeyen ithalat, ihracat gelirleri ve işçı dövizleri toplamı tarafından karşılanmıştır.

YARIN:
EMPERYALİZM VE EKONOMİK BUNALIM

GÜNÜN YAZISI

Zilfi ana ve "Türk askerini arkadan vur, Rus askerine selam dur" safsatası...

Cihan ATEŞ

Zilfi SAĞANAK

Faşizme karşı kendisine düşen görevi yerine getiriyordu.

Güvenlik kuvvetlerinin açtığı ateş sırasında öldürüldü.

Anısı tüm anaların mücadelesine ışık tutacak.

Birlik Yolu anısını unutmayacaktır.

Umut Mahallesi halkı mutlaka mücadeleni bıraktığın yerden devam ettirecektir.

UMUT Mahallesi Halkı

Yazımızın başına aldığımız bu ilan, 16 Şubat 1979 tarihli Demokrat gazetesinde yayınlandı.

Zilfi Sağanak, elli yaşlarında... Bir ana... Torun sahibi.... Ankara'nın Türközü'nden.... Umut Mahallesi'nde bir gecekondulu...

Zilfi Sağanak elli yaşlarında... Hem ana hem nine... Çoluk-çocuk sahibi, torun sahibi... Türközü'nün Umut Mahallesi'nden... Bir çağdaş garip.... Yoksul mu yoksul.... Gecekondulu....

Zilfi Sağanak elli yaşlarında.... Anaların anası, ninelerin ninesi....Çocuklar sahibi, torunlar sahibi..... Türközü Umut mahallesinde, sıra sıra dizili gecekondulardan birinde yaşardı....

Zilfi Sağanak, elli yaşlarında . . . .
. . . .
. . . .

Yetti mi? Yetmedi, dilerseniz bir kez daha yazalım. Gerek yok mu? Bizce var... Zilfi Sağanak ana, Türkiye'de bu gün yaşanan gerçeği öyle etkili bir biçimde çarpıyor ki insanın yüzüne.... Gelin de siz, Zilfi Sağanak ananın onurlu mücadelesini saygıyla anmayın... Gelin de siz, Zilfi Sağanak ananın anısını yaşatmayın...

Gelin hep birlikte düşünelim... Düşünelim ve Zilfi Sağanak ananın ölümünü yerli yerine koyalım, yaşanan gerçeği yakalayalım. Yakalayalım ki görevimizin bilincine varalım... Bakın Zilfi Sağanak ana nasıl öldürüldü: "Türközü Kurudere mahallesi bir grup faşist tarafından basılmak istendi. Halkın karşı koyması sonucu, faşistler geri püskürtüldü. Baskın girişiminden sonra mahalleye gelen güvenlik kuvvetlerinin halkın üzerine ateş açtığı öne sürüldü. Açılan ateş sırasında halktan elli yaşlarındaki Zilfi Sağanak ve Fatma Karabaş isimindeki kadınlar aldıkları kurşun yaraları ile ağır yaralandılar ve Hacettepe Hastanesinde ameliyata alındılar. Bu arada güvenlik kuvvetlerinin yaptığı aramalar sırasında dört kadının gözaltına alındığı öğrenildi. Başından ağır yaralanan Zilfi Sağanak adlı ev kadınının Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinde ameliyat edilirken öldüğü bildirildi." (Demokrat - 11 Şubat 1980)

* * *

Şimdi de gelelim, "Türk askerini arkadan vur, Rus askerine selam dur! ..." safsatasına... Ne farkı var, bu düpedüz düzmece olan safsatanın, devrimcilerin cami bombalama safsatasından?...

Sizler ki, yaşam felsefeniz sömürü temeline dayanır, yalandan-dolandan, demagojiden, düzmeceden başka birşey gelmez aklınıza....

(Devamı 7. Sayfada)

HALKIN DİLİNDEN

Hergün belediyenin kapısını aşındıracağız

Kocasinan Belediyesi'ne bağlı, yoksul bırakılmış Soğanlıçeşme mahallesinde oturan yetmiş iki emekçi adına bağırıyorum!

BELE DİYE.. DİYE
DİYE.. DİYE

Yollarımız çamurdan geçilmez durumda. Evimizin önünden lağım suları akmakta. Evde hasta yatağı hiç boş kalmamakta. İşe gitmek için çamur ve pislikle cebelleşerek otobüs durağına varmaktayız. Bu sefer de otobüs çilemiz başlamakta. Belediyenin iki otobüsü var. Hergün tamirde(!) İşe gitmek bir dert, gitmemek bir dert. Belediye ancak patronlara hizmet götürmekte. Vatandaş yolsuz susuz, vasıtasız kalmış umurunda değil. Bu konuda başvuranları terslemekte! Ama yılmayacağız! Hergün Belediyenin kapısını aşındıracağız. Ta ki.... Patrona değil, emekçilere hizmet edene dek.

ZİYA SAĞLI

Öğrencilerime

Çocuklar çok mutluyum, sizlerle beraber geçirdiğimiz mutlu günleri hiç unutamıyorum. Sizler de unutmamışsınızdır umarım, makina atelyesi öğretmeninizi. Okula geldiğiniz ilk günlerde atelyemizdeki makinalardan nasıl da korkmuştunuz sonradan devlere hükmeden cüceler gibi kocaman makinalara hükmetmeyi ve onları HALKIMIZ yararına kullanmayı nasıl da çabucak öğrenivermiştiniz. Ve işçi şarkıları ve bağımsızlık türküleri söyleyerek okuldan mezun olurken çalışanlar ordusuna katılmanın gurur ve sevincini yaşamıştınız ve şimdi nasıl çalışıyorsak güle oynaya, nasıl eğleniyorsak 1 MAYIS bayramlarında, bütün bunlar analarımızın, babalarımızın ve yiğitliğin simgesi ağabeylerimizin ve ablalarımızın ve HALKIMIZIN kanlarıyla, canlarıyla kazanılmıştır. Gülün oynayın, eğlenin, şarkılar söyleyin gönlünüzce. Zulüm, işkence, katliam ve tüm kötülükler artık geçmişte kaldı ve bir daha gelmemek üzere gömdük tarihimize..... DİYE MEKTUPLAR YAZACAĞIMIZ GÜNLER UZAK DEĞİL.

S.Ş
SANAT OKULU ÖĞRETMENİ
ANKARA

Kabahatin çoğu bizim

Bir yıl önce annemi yitirdim. Adli tıp raporunda kaza "Jandarma kurşunu" olarak gösteriliyor. Fabrikada (Modern Mensucat Sanayiinde) çalışmakta olan bacımı beklerken jandarma erinin kurşunu ile can verip altı yavrusunu bırakan annemin ölümü kaza(!) olarak gösteriliyor. Diğer yüzlerce, binlerce kısaca sayıları çok sıfırlı rakamlarla ifade edilen insanların ölümlerinde gösterilen gerekçeler gibi. Neden öldü? Hastalıktan, iş kazasından, trafik kazasından, spor yaparken ölmüş, kahpe bir kurşun değmiş. Bu yanıtların binlercesini saymak olası her ölüm olayının ardından. Ama nedense hiçbiri daha yaşamına doymamış insanların ölümünü doyurucu bir biçimde açıklamıyor. Günümüzde dünyada ve özel olarak Türkiye'de her an binlerce insan ölmektedir, ama biz bu ölümlerin ardında yatan gerçeği görmezsek, ölümlerin arasında ki bağı kurmazsak daha da sürecektir bu ölümler, önlenemez bir yazgıymışçasına. Her gün bir başka yakınımızı, arkadaşımızı, dostumuzu yitireceğizdir.

Bağdat Caddesi'nde spor otomobillerle yarışırken bir anlık "zevk" (nasıl zevkse!) için canlara kıyan züppe beylerin, ayrıca bunlara karşı önlem almayan (alamayan değil!) düzenin hiç mi suçu yoktur?

İşyerinde çalışırken makinanın dönen çarklarına kapılıp da ölen işçinin ölümü gerçekten patronun açıkladığı gibi midir? Yoksa işyeri sahibine masraf olur da, sermaye biriktiremez diye çalışma güvenliğini aldırmayan (altırtamayan değil!) düzen midir? Bütün bunlara karşın insanları bu düzenin acımasız, kâr hırsıyla bezenmiş çarklarının öldürdüğünü görüp de, bu düzeni insanca, hakça bir düzen doğrultusunda değiştirme mücadelesine katılmayan, her gün çevresinde ölen insanların ölümlerine çok acıdıklarını söyleyip de, yarın daha fazla insanın ölmemesini sağlamak için mücadele etmeyen insanların hiç mi suçu yoktur acaba? Ne kadar dilimiz varmasa da söylemeye, kabahatin çoğu yine bizim.

Daha dün bu gidişe dur diyen arkadaşlarımız, düzenin kemik yalayıcısı faşistler tarafından katledildiler. Bazı arkadaşlarımız da var olan düzeni koruyan iktidarın önlemleri yüzünden zindanlara atıldılar. Peki, biz bütün bunlara karşın analarımızı, bacılarımızı, kardeşlerimizi ve arkadaşlarımızı öldüren faşist çetelere karşı çıktık mı? Tek bir yürek, sıkılı bir yumruk olup önlerine dikildik mi? Yanıbaşımızdaki arkadaşlarımızı zindanlara atanlara karşı yeterince mücadele ediyor muyuz? Yok eğer, biz bunlara karşı mücadele etmiyorsak, karşı koymuyorsak ve her fırsatta "Çok üzüldüğümüzü" belirtmekle yetiniyorsak, önce kendimizi sonra arkadaşlarımızı aldatıyoruzdur. Kabahatin çoğu bizimdir.

A.ALTIN
İ.TURHAN LİSESİ
İSTANBUL

ODTÜ yurt sorunu

12 bin öğrenciyi barındıran ODTÜ'de öğrencilerin önde gelen sorunlarından biri yurt sorunudur. Yurtlar yeterli gelmemekte yeni yurdun yapımı da çeşitli engellemeler yüzünden çok yavaş ilerlemekte hatta çok kez durmaktadır.

Amerika'ya Ortadoğu'dan beyin göçünü sağlamak için kurulmuş olan Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğrencilerin % 20'si yabancıdır. Türkiye'deki öğrenciler kılı kırk yapan sınavlardan sonra üniversiteye zarzor girerlerken hatta 12'de 11'i açıkta kalırken yabancı öğrenciler hiçbir sınava girmeden üstelik istedikleri bölümü seçerek üniversiteye girebilirler. Yani T.C. uyruklu öğrencilerin 600 puan alarak ancak girebildikleri bir bölüme yabancı öğrenciler bir çarpı işareti ile girebilirler.

Bu yabancı öğrencilerin istisnasız hepsi varlıklı aile çocuklarıdır. Zaten kalkıp bir başka ülkeye okumaya giden bir insanın yoksul olacağı düşünülemez. Bunun en belirgin kanıtı, yurtların önünde duran son model yabancı plakalı otomobillerdir. Bunların sahipleri ülkelerinin halklarını sömürenlerdir.

Öğrenciler yurtlara alınırken parasal durumları gözönüne alınır. Yurtlar yetersiz olduğundan birçok öğrenci her yıl dışarda kalır. Zengin kimseler zaten ev kiraladıklarından dışarda kalanlar yoksul aile çocuklarıdır. Türkiye'li öğrenciler yurda giremeyip dışarda rezil olurlarken spor otomobil sahibi yabancılar parasal durumlarına bakılmaksızın hemen yurda alınırlar.

Yabancı öğrenciler bizim vergilerimizle okurlarken Türkiye'li öğrenciler Ankara'daki otellerde kalmaya zorlanırlar. Acaba kaç kişi geceliği en az 150 lira olan otellerde kalabilir? Bir yabancı öğrenci bu parayı verebilir ama en azından orta halli bir Türk öğrencisi bu parayı veremez.

Bunları sayarken asla ırkçılık gibi bir saplantıya kapılmadık ve ırkçılık yapmıyoruz. Tam tersine insanlar arasında eşitliği savunuyoruz. Sosyal adaleti savunuyoruz. ODTÜ'de geceleri yatacak yer sahibi olmak için ille de yabancı uyruklu mu olmak gerekli?

Saygılar
güzel günler
Türkiye

ODTÜ
ÖĞRENCİLERİNDEN
SAHAN GEZGİN-
AHMET KEMER

Umutların sönüşü

Evet. Kürsülere çıkıp umut, özgürlük nutukları atıp, ucuz kahramanlık yapanlara ne oldu?

Gördüğünüz gölgeler mi, yoksa kara kağıt parçaları mı umutlarınızı yok etti.

Umut ve özgürlük, alınteri döküp, emek verip inanan kişilerin davasıdır. Nutuk atıp, ninni söyleyenlerin değil.

Mecliste ülkenin önemli iç ve dış sorunları görüşülürken, emekçi ve demokratik kitlenin üzerinde uygulanmak istenen faşist baskı yasaları çıkartılarak, tüm emekçi kitlenin hak ve özgürlükleri ellerinden alınırken, "umut"ların seslerinin kesilişi, sönüşü emekçi kitle tarafından daha dikkatle izleniyor.

Şunu herkesin bilmesi gerekir ki, 75 liralık mavi gömleği giyenleri de umut durumuna getiren bu emekçi kitledir. Mavi gömleği giyip faşizme ve emperyalizme yeşil ışık yakanlardan hesap soracak yine bu emekçi kitledir.

Hak ve özgürlük demagojisiyle emekçileri uyuttuklarını zannedenler, kendilerini uyutmaktan başka bir şey yapmadılar. Emekçi kitle 14 Ekim'de onları uyarmıştı. Tokat atarak da uyandırabilirlerdi onları....

SEFAKÖY
BEŞYOL'DAN
İŞÇİ H.Ş.

Gelsinler bizleri de sürsünler

21.9.1979 Tarihinde Fisko Birlik'e 2637 kilogram fındık götürdüm. O günkü belirlenen 45 liralık fiyat üzerinden fındığımı sattım.

Aradan aylar geçti. "Fisko Birlik kâr etmiş" dediler. 5 lira daha fark verdiler. Verdiler vermesine ya, bize ulaşmadı bir türlü. Fark parasını bize gide gele yedirdiler. "Bankada para yok" dediler. "Bir hafta sonra gel" dediler. Dediler...... Dediler.

Bu son zamlardan sonra hükümet bizi, kendilerine iyice düşman etti. 65 bin lira demir parası yatırmıştım. Şimdi de "zam geldi" diyerek 54 bin lira daha para istiyorlar. Beş aydan beri benim paramı kullanılar. Aylarca sırada beklettiler. Parası çok olanlar, karaborsacılar bir hafta bile beklemeden demirlerini aldılar. Bizi insan yerine koymuyorlar. Fındık için 5 lira farkı alamadığım gibi demiri de alamadım. Bu gidişle demir farkını vermem de olanaksız Bari paramı geri alabilsem.

Üç beş kuruşumuza göz diktiler. Zamlarla anamızı ağlattılar. Zamlara karşı direnenleri hapishanelere dolduruyorlarmış. İşçileri işten atıyorlarmış. İşkence yapıyorlarmış. Gelsinler bizi de tıksınlar cezaevlerine, bizi de sürsünler bakalım ne olacak... Gün ola harman ola.

YUSUF USTA
ERENYURT KÖYÜ
ÜNYE

MÜCADELE GÜNLÜĞÜ

19 ŞUBAT

1962

Diyarbakır'da öğretmensiz kalan öğrenciler bir yürüyüş yaptı. Ziya Gökalp Lisesi öğrencileri valiliğe kadar yürüyerek, 60 öğretmen kadrosu bulunan okullarında, 22 öğretmenin olduğunu ve bu duruma son verilmesini istediler.

1971

Hacettepe öğrenci yurdunu aramak isteyen polisle öğrenciler arasında çıkan çatışmadan sonra, 38'i kız olmak üzere 191 öğrenci gözaltına alındı.

1972 ULAŞ BARDAKÇI

Arnavutköy'deki evinde polisle girdiği çatışma sırasında öldürüldü.

1977 AHMET AĞAOĞLU

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi öğrencisi Ağaoğlu, CHP Fatih İlçe Merkezi önünde faşistler tarafından öldürüldü.

1978 ÇİFTLİK SEMTİ HALKI YÜRÜYÜŞ YAPTI

Küçükköy'e bağlı Çiftlik semti halkı ulaşım, sağlık, elektrik, su gibi sorunlarını, seslerini ilgililere duyurmak için yürüyüş düzenlediler. 20'ye yakın minibüscünün de minibüsleriyle katıldıkları bu yürüyüş jandarmalarca engellenmek istendi.

1978 ÖZCAN DEMİRALP

Ulaş Bardakçı'yı anma töreninde polisin göstericilerin üzerine açtığı ateş sonucu öldü.

1968 ALİ BALTEKİN

Elazığ'da Fevzi Çakmak Mahallesi'nde faşist saldırıları ve can güvenliğinin olmamasını protesto eden halka saldıran faşistler, Ali Baltekin'i öldürdüler.

Amerika'da yayınlanan Militant dergisinin iddiası

AFGAN DİRENİŞÇİLERİ SİLAHLARINI EROİN KARLARIYLA SAĞLIYOR

● Kanada'da yayınlanan Mclean dergisine göre ise, eroin ticaretini ellerinde tutan toprak ağaları, direnişçilerin silahlarını Pakistanlı silah tüccarlarından alıyorlar...

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sovyetler Birliği'nin büyük devlet politikası izleyerek gerçekleştirdiği Afganistan müdahalesi dünyadaki çeşitli devrimci hareketlerce eleştirilirken, bu hareketler, Afganistan'da toprak reformu ve benzeri girişimlere karşı direniş biçiminde başlatılan hareketlerin gerici, feodal niteliğine de başından beri dikkat çektiler. Afganistan olayı "darbeci" yöntemlerle, kitleleri kazanmadan "devrim" yapılamayacağını doğruladı. Sovyetlerin hizipler arası çekişmelerde taraf tutarak, fiili müdahalede bulunması, Afganistan'daki gerici feodal muhalefetin "ulusal kurtuluşçu" bir maske takması için bahane oldu. Afganistan'daki rejime karşı yürütülen muhalefet, "Ruslara ve dinsizlere karşı" yürütülen bir "cihat" görünümü aldı. Bu muhalefeti yürüten güçler daha çok bütün aşiret toplumlarında görülen ve ağalıkça desteklenen "eşkiyalık" kurumundan gelen unsurlardan oluştu. Yürütülen reformların başarısız kalışı, bunların Afganistan koşulları düşünülmeden hazırlanışı ile İslamcı ideolojinin büyük etkisi bir araya gelince, isyancılara katılanların sayısı da hızla arttı. Ancak aşiret ve mezhep farklılıkları ve bunlar arasındaki geleneksel düşmanlıklar, Afganistan'daki rejime karşı ortak cephe kurma girişimlerinin bir türlü başarı kazanamayışına neden olmaktadır. Dünya devrimcilerinin tavrı, Sovyetlerin müdahalesini eleştirirken, Amerika'nın desteklediği gerici, feodal güçlere arka çıkmamak şeklinde belirdi. Bu nedenle birçok yayın organında Afganistan gericiliğini sergileyen yazılar yer aldı. Aşağıda Amerika'da yayınlanan Militant dergisinin 1 Şubat tarihli sayısında yayınlanan Afganistan'da Karşı Devrim ve Eroin Ticareti adlı yazıyı özetle sunuyoruz:

"Afganistan karşı devrimi ve onun Washington'daki destekleyicileri, Afgan hükümetine karşı yürütülen savaşın mali desteğini esas olarak esrar kaçakçılığından sağlıyorlar. 11 Ocak tarihli New York Times gazetesinin belirttiğine göre, Afganistan ve Pakistan'dan gelen eroin Avrupa'dan sonra ABD'ye de sokulmaya başlandı. Bunun bir örneği New York'taki Kennedy Havaalanında Afganistan-Pakistan sınır bölgesinden geldiği ileri sürülen 40 milyon ton eroinin ele geçirilmesi oldu.

Amerikalı burjuva yayın organları, Afgan rejimine karşı direnenlerden, "özgürlük savaşçıları" diye bahsediyor. Bunların çoğu, toprak ağaları, tefeciler ve eşkiyalardan oluşan esrar tüccarlarıdır. Bu gerici unsurlar, Davut rejiminin 1973'de devrilmesiyle ve yeni rejimin toprak reformu önlemleriyle geriledi. Esrar ticaretleri tehlikeye düştü. Yeni rejime karşı gerilla savaşı açtılar. 30 Mayıs 1979 tarihli McLean adlı haftalık Kanada dergisinin iddiasına göre, bu ticareti elinde tutan toprak ağaları, tefeciler ve eşkiyalar, Afgan hükümetine karşı kullandıkları silahları esrar ticaretinden elde ettikleri kârlarla, Pakistanlı silah tüccarlarından sağlıyorlar. Pakistan'a gelen esrar, eroine dönüştürülerek Avrupa ve ABD'ye götürülüyor.

ABD hükümeti, anti-emperyalist mücadelelere karşı CIA aracılığı ile yürüttüğü operasyonları finanse etmek için, eroin ticaretini şimdiye dek pek çok kez kullandı. Örneğin, Laos'daki devrimci güçlere karşı savaşmak için CIA'nın tuttuğu paralı askerlerin faturalarını eroin ticareti ödüyordu. Bu paralı askerler, Meo halkından oluşmuştu. Öte yandan yine Meo halkı tarafından üretilen haşhaş, eroine dönüştürülüp, CIA denetimindeki uçaklarla taşınıyordu.

Afganistan'dan ABD'ye gelen eroin burada işçi sınıfı ve gençlik içinde, özellikle zenciler, Porto Rikolular ve Latin Amerikalılar arasında kullanılmaya alıştırılıyor. Karşı devrim açısından oldukça başarılı bir taktik olarak CIA'nin de bilinçli desteğiyle kullanılan eroinin, bundan sonra da pek çok yerde aynı amaç doğrultusunda kullanılmaya devam edileceği ve bunun dikkate alınması gerekliliği ortadadır."

Pakistan'da bir Afgan göçmen kampı. Bu kamplarda bulunan direnişçiler, Ziya-Ul-Hak rejimi tarafından destekleniyor.

73 000 KİŞİNİN ÖLÜMÜNE NEDEN OLMUŞTU

Savaş suçlusu olarak yargılanan ve 73.000 Yahudinin ölümüne neden olduğu için 10 yıl hapis cezasına çarptırılan Kurt Lischka.

Üç Nazi şefi 6-12 yıl arasında hapis cezasına çarptırıldı

KÖLN (AA)

İkinci Dünya Savaşında 73.000 Fransız Yahudinin ölümüne neden olmakla suçlanan ve suçlarını kabul eden eski bir Nazi şefi ile yardımcılarının 6 ile 12 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldıkları bildirildi.

Yargılananlardan ilki, Nazi işgali sırasında Fransa'da polis örgütünün başında bulunan 70 yaşındaki Kurt Lischka'dır. Lischka'ya 10 yıl hapis cezası verildi.

1940—1942 yılları arasında Fransa Atlantik kıyılarında görev yapan Nazi şeflerinden 66 yaşındaki Herbert Hagen 12 yıl hapis cezasına, Lischka'nın yardımcısı olan 59 yaşındaki Ernst Heinrichsohn ise altı yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Üç eski Nazi şefi, Nazi işgali sırasında 73.000 kişiyi Nazi kamplarına göndererek, ölümlerine neden oldukları gerekçesiyle mahkemeye verilmişlerdi.

EKONOMİ

IMF ile pazarlık yapılmadığını söyleyen Turgut Özal;

Aldığımız tedbirler, İMF'nin tavsiyelerinin çok ötesinde

● "Mühim olan konu, vergileri, alınan sektörler üzerindeki yükleri hafifletip daha yaygın hale getirmenin yollarını bulmaktır. Belki bu yüzden dolaylı vergilere kaymak lazım"

Başbakanlık Müsteşarı ve DPT Müsteşar Vekili Turgut Özal, kendisiyle Londra'da televizyonda yapılan bir söyleşide, sektörler üzerindeki vergi yüklerinin hafifletilip, dolaylı vergilere kayılması gerektiğini savundu.

BBC televizyonunun "Londra'dan Dünyaya Bakış" adlı programında yayınlanan söyleşide Turgut Özal, kendisine sorulan soruları cevaplandırdı. Özal, son ekonomik kararların IMF'nin isteklerinin yerine getirilmesi anlamına geldiği ve Türkiye'nin ekonomik sorunlarına fazlaca çözüm bulmayı amaçlamadığı şeklindeki kuşkulara değinen bir soruya, "Aldığımız tedbirler, kendimizin aldığı tedbirlerdir. IMF ile bu konuda herhangi bir pazarlık da yapılmamıştır. Aldığımız bu tedbirler, onların tavsiye ettikleri tedbirlerin çok ötesindedir" dedi.

Özal, bir başka soruya verdiği cevapta aracı kelimesiyle anlatmak istediğinin havadan para kazanan karaborsacılar olduğunu belirtti. Özal, bu konuda şunları söyledi:

"Önemli olan, Türkiye'de bu havadan para kazanmayı önlemektir. Yani, kötü aracı bunlardır. Türkiye'de yanlışlık yapılan konulardan biri, aracıyı kaldıracağız derken, bir ekonominin en önemli sektörlerinden biri olan ticaret sektörünü bilakis tutmak lâzım. Ticaret üretilen malın satışını en iyi şekilde temin eden sektördür. Biz aracıyı kaldıralım derken, ticaret sektörünün yerine bu karaborsacıları koyduk. Zannederim değiştirilmek istenen sistem, hakiki ticaretçiyi, yani sermaye şirketlerini ticaretçi haline getirmektir" dedi.

Alınan önlemlerin en başta işçi, memur, çiftçi ve emeklileri olumsuz yönde etkileyeceği şeklindeki bir soruya da cevap veren Özal, dar gelirlileri esas ezenin enflasyon olduğunu öne sürdü. Getirilen politikaların enflasyonu yavaşlatacağını öne süren Özal, enflasyonu ilk kademede yüzde 50—55'e indirmenin büyük başarı olacağını ifade etti.

Hükümetin vergi politikasına da değinen Turgut Özal, "Önemli olan vergiyi artırmak değil, vergiyi mümkün olduğu kadar yaygın hale getirmektir" dedi. Bugün kazançların nerdeyse yüzde 60 ile vergilendirildiğini, ücretlilerin bundan daha kötü durumda olduğunu söyleyen Özal, "Mühim olan konu, vergileri, alınan sektörler üzerindeki yükleri hafifletip, daha yaygın hale getirmenin yollarını bulmaktır. Belki bu yüzden biraz daha dolaylı vergilere kaymak lazım" dedi.

GÖSTERGE

Televizyon'da bütçe -1-

Arslan Başer KAFAOĞLU

Televizyonda dört parti sözcüsü, 3 genel başkan, bir Başbakan ve bir Maliye Bakanı izledik. Televizyondaki bütçe görüşmelerinin ortaya koyduğu en önemli şey Başbakan ve Maliye Bakanının gerçekleri gizleme yolundaki telaşı ve özellikle Erbakan'ın konuşmasından sonra bu telaşın artması idi.

DEMİREL VE RAKAMLAR

Demirel 15 yıllık parlamento konuşmalarından en zayıfını yaptı. Örneğin şöyle bir cümle kuruyordu: "Türkiye'nin dört büyük derdi var". Sonra cayıyor. "Aslında 200 derdi var belki, ama bu önce 20, sonra 4 meseleye indirilebilir". Ondan sonra bekliyorsunuz dertleri açıklayacak diye, "benzin" diye söze başlıyor ve "ona zammı tenkid ettin" denince, Meclis sıralarındaki milletvekilleri ile tartışmaya giriyor. "O zaman öyle icab ediyordu" diyerek, aslında o anlamda söylemediği halde "sırf muhalefet için gerçeği çarpıtmış duruma düştüğü" anlamı çıktığını anlayınca kızarıp terliyordu. Meclis sıralarından kahkahalar yükselince "Bunda kahkahalarla gülünecek bir şey yok" diyordu. Ama herhalde epeyce güç duruma düştüğünü anlayıp yeniden terliyordu.

Demirel aslında yardım ve ek kredilerin gelmediğinden endişelidir. Yakınları, çevreşi bunu bilmektedir. Bir felâketin içine attığı yurdun emekçilerinin kendisine biçeceği siyasi cezadan şimdiden dehşete düşmüştür. Bu nedenle parlamentodaki konuşmalarından en zayıfını yaptı. Bocaladı... Rakamları arasındaki çelişkinin farkına bile varmadı. Aslında eskiden sekiz saat konuşur, birbiriyle çelişen iki rakam söylemezdi. Vereceği rakamları kafasında iyi seçerdi. On beş yıllık anılarında rakamlar üzerinde titiz bir kişi olarak şunu belirteyim ki, Demirel konuşmalarında bir rakamını zayıf düşüren diğer bir rakam söylemezdi. Bu ustalığı dün ilk kez bozuldu. Fikir bütünlüğü gibi bu nitelik de dünkü konuşmada parça parça olmuştu.

Örneğin transfer rakamlarından başlayalım. Konuşmanın bir yerinde "Ocak ve Şubat aylarında 495 milyon dolar transfer yaptık" dedi, diğer bir yerinde "Her ay petrole 250 milyon dolar gidiyorsa ve Ocakta, Şubatta sadece 495 milyon dolar transfer edilmişse, Şubat henüz bitmemiş olsa bile, petrol dışında bu iki ay içinde transfer yapılmamış ve yapılmayacak demek. (Çünkü bu transferlerin 140 milyon dolarının borç ödemek için yapıldığını da biliyoruz.) Ya da şu olasılık vardır, montajcı, gazozcu sanayicinin bir miktar hammadde ve aramalı için transfer yapılmışsa, birtakım akaryakıt bedelleri ödenmemiştir. Bunun başka izah tarzı olamaz.

Yine rakamlara gelelim: Bir yandan Ocak ve Şubat aylarında 495 milyon dolar transfer edildi derken, konuşmanın bir başka yerinde devalüasyondan bu yana 219 milyon dolar transfer edildi dedi. Bu rakamlar doğruysa, devalüasyondan önceki 24 günde 276 milyon dolar ve ondan sonraki 21 günde 219 milyon dolar transfer edilmiş demektir. Yani devalüasyondan önceki transfer temposu, sonrakinden daha yüksektir. Zaten bizim iddiamız da buydu. Merkez Bankası kaynakları aracılara ve özel bankalara peşkeş çekilirse sonuç daima bu olacaktır.

Peki transfer bundan sonra hızlanır mı? Ona da olanak yok. Çünkü bizzat Demirel söylüyor: "Merkez Bankasında Kasımda döviz yoktu. Şimdi yine yok." O halde değişen ne?

(Devamı 7. Sayfada)

Alman sanayiciler Arap ülkelerine gizlice silah satıyorlar

LONDRA (AA)

Federal Alman işadamlarının Orta Doğu'ya gizlice silah ve askeri araç sattıkları bildirildi.

Londra'da yayınlanan "Observer" gazetesi, Federal Almanya'nın, "siyasi ve askeri gerginliğin yüksek olduğu bölgelere silah satmama" politikası nedeniyle Orta Doğu ülkelerine açıktan silah satamadığını, ancak Federal Alman işadamlarının birçok gizli yollar kullanarak bölgeye çok miktarda silah sattıklarının ortaya çıktığını yazdı.

Gazetede yer alan haberlere göre, Alman işadamları, Suriye'nin Sovyetler Birliği'nden silah almasına karşın aynı büyüklükte bir satış anlaşması yaptılar ve bu anlaşma gereği yapılan satışları hemen hemen tamamladılar. Yine aynı habere göre, Alman işadamları Libya'ya, nükleer silah imaline olanak sağlayacak "ültrasantrifüjler" satışını öngören girişimlerde bulundular.

"Observer" gazetesi, ele geçirilen çok sayıda belgeye dayanarak verdiği haberde, Federal Alman işadamlarının Suudi Arabistan'a Leopar tankları ve Irak'a 2000 askeri araç satmak için öneriler götürdüklerini bildirdi.

Birleşmiş Milletler Insan Hakları Komisyonu kurtuluş hareketlerini destekliyor

CENEVRE (AA)

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, batılı ülkelerin itirazlarını reddederek, sömürgeci ve işgalci güçlere karşı, ulusal kurtuluş örgütlerince sürdürülen silahlı savaşları desteklediğini açıkladı.

Komisyonda kabul edilen karar tasarısında, "Irkçı Güney Afrika yönetimi ile ilişki kuran ülkeler kınandı, Rodezya'da seçimlerin özgür ve adil olması istendi.

Sosyalist ülkelerin ve çok sayıda geri bırakılmış ülkenin desteklediği karar tasarısı, 43 üyeden 29'unun olumlu oyları ile kabul edildi. Sekiz delege aleyhte oy kullandı, dört delege ise çekimser kaldı.

Amerika karar tasarısının aleyhinde, Sovyetler Birliği ise lehinde oy kullandılar.

Bilindiği gibi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, bundan önce de birçok ülkede insan hakları konusunda ayrıntılı raporlar hazırlamıştı.

Bu ülkelerdeki siyasal tutukluların durumlarıyla ilgili raporlar veren İnsan Hakları Komisyonu, ayrıca, Filistin, Batı Sahra, Zimbabve, Namibia, Umman halklarının kurtuluş mücadelesini desteklediğini birkaç kez belirtmişti.

DÜNYADAN KISA KISA

FİLİSTİN

İsrail işgali altında bulunan Gazze kentinde, bir İsrail askeri aracına yapılan bombalı saldırı sonucu dört kişinin yaralandığı ve bunlardan birinin durumunun ağır olduğu bildiriliyor. Saldırı hakkında bilgi veren tanıkların ifadelerine göre yaralananların hepsi Filistinlidir'

Gazze şeridi İsrail işgal komutanı, olaydan sonra kentte sokağa çıkma yasağı ilan etti.

Gazze kentinde İsrail askeri aracına düzenlenen bombalı saldırının sorumluluğunu Filistinli gerillaların üstlendiği bildirildi. Filistin haber ajansı WAFA'nın bildirdiğine göre, kentin merkez bir alanında park etmiş bulunan askeri taşıta düzenlenen saldırıdan sonra olay yerine gelen İsrail takviye birlikleri arasında yaralananlar oldu.

MISIR

Mısır hükümetinin bildirdiğine göre, helikopter üretmek için Mısır, ABD firmalarıyla sürekli temas halinde bulunuyor.

Kahire'de yayınlanan El Ahram gazetesinin haberine göre, bu konuda, ABD'nin Bell firması ile hükümet arasındaki görüşmelere başlandığı bildiriliyor. Buna ilişkin olarak, Bell firmasından yetkili bir heyetin birkaç hafta içinde Kahire'ye gelerek, helikopter yapımı ile ilgili görüşmeler yapacağı da bildirilmiştir.

SURİYE

Suriye Dışişleri Bakanı Abdülhalim Kaddam, Araplar istediği sürece Suriye birliklerinin Lübnan'da kalacağını açıkladı.

El Sefir gazetesine verdiği demeçte bakan, 10 gün önce Suriye birliklerinin Beyrut çevresinden çekilmesi yolunda alınan kararın, Lübnan'daki taraflar arasındaki diyalogu kolaylaştırmak için alındığını, bu birliklerin daha sonra başkent çevresine yeniden döneceğini belirtti. Buna karşılık İsrail'in Suriye'ye karşı herhangi bir saldırı girişiminin karşısında Suriye'nin bu saldırıya karşı koymasını bileceğini sözlerine ekledi.

Kaddam daha sonra, Arap ülkelerinin Afganistan konusunda ortak bir tavır alamamalarını da kınadı. Bilindiği gibi, Suriye, Afganistan'a Sovyet müdahalesinin kınandığı İslam konferansına katılmayan tek Arap ülkedir.

PETROL ÇIKMAZI

İnceleme araştırma servisi

—I—

Bugün petrol darboğazı had safhadadır

● **Egemen sınıflar ve siyasal iktidarlar, bir yandan her yıl gittikçe artan petrol dışalımı için döviz arar, bu yolda emekçi halka yaşamı zindan ederlerken diğer yandan da yerli petrol üretimini artırmak için, tekelleri daha çok özendirecek önlemlere başvurmaktadırlar.**

Türkiye'de enerji politikasının petrole dayandırılması sonucu yaşanan petrol darboğazı yine had düzeyde. Egemen sınıflar ve onların iktidarları, bir taraftan her yıl gittikçe artan petrol dışalımı için döviz arar ve bu yolda emekçi halka yaşamı zindan ederlerken, diğer taraftan da yerli petrol üretimini artırmak için, tekelleri daha çok özendirecek önlemlere başvurmaktadırlar.

Aslında, 1954 yılında çok uluslu tekellerin uzmanı olan Max Ball'e hazırlatılan Petrol Kanununu, petrol tekelleri için son derece elverişli olanaklar sağlamaktadır. Dilerseniz bu olanakları kısaca sıralayalım. Sonra da Demirel hükümetinin bu konudaki yeni özendirme önlemlerine değinerek, yerli petrol üretiminin artırılması sorununu tartışalım.

VERGİDEN BAĞIŞIKLIK

— Birincisi, Petrol Kanunuyla tekellere, petrol faaliyetlerinde —arama, arıtma, dağıtım— kullanacakları malzemeyi gümrük ve diğer dışalım vergi ve resimlerinden muaf olarak dışarıdan getirme olanağı sağlanmıştır. Tekeller, çoğu kez petrol faaliyetinde kullanmadıkları malzemeyi de bu yolla getirebilmektedirler.

— Tekellere, kendi petrol faaliyetleri için gerekli olan ve yerli kaynaklardan sağlanması mümkün olmayan ham petrolü de gümrük ve diğer dışalım vergi ve resimlerinden bağışık (muaf) olarak getirme olanağı sağlanmıştır. Sözümona, bu ham petrolden elde edilen petrol ürününün piyasada satıldığı veya petrol faaliyetinin dışında kullanıldığı saptanırsa, devir tarihinde yürürlükte olan gümrük ve dışalım vergilerine tabi tutulurmuş!.. —Ama saptanabilirse!..— Tekeller bu olanağı da çok iyi kullanmaktadırlar. Sadece 1973—1977 yılları arasında bu kanalla petrol tekellerinin 71 milyar TL'lik ham petrolün her türlü vergiden bağışık olarak Türkiye'ye soktuklarını Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün kayıtlarından okumak mümkündür.

Petrol Kanununa göre, tekellerin net kazançları üzerinde ödemeleri gereken vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri tevkifatı toplamı % 55'i geçmez. Yani tekellerin net gelirlerinin % 55'inden fazlası vergilendirme alanının sınırlarına girse bile hiçbir vergiye tabi tutulamazlar. Kaldı ki, bu % 55 en üst sınırdır.

Uygulamada ise tekeller net kazançları üzerinden toplamı % 43'ü ancak bulan kurumlar, gelir ve mali denge vergileri ödemektedirler. Bir başka deyişle, petrol tekellerinin net gelirlerinin ancak % 43'ü vergiye tabi tutulmaktadır. Bununla da kalsa iyi: Petrol tekelleri, Kurumlar Vergisi Kanununun 14. maddesinde yazılı indirimlerden yararlandıkları gibi, sağladıkları hasılattan, devlete ödedikleri "Devlet hak ve hisseleri"ni, tükenme payını, arama giderlerini, sondaj giderlerini ve ekonomik olarak verimli olmayan kuyuların açılma giderlerini de indirebilmektedirler. Bütün bu olanaklar, tekellerin vergi yönünden son derece bağışık kılındıklarını ortaya koymaktadır.

KOÇ'UN PETROLE YÖNELMESİ KONUSUNDA NE DİYORLAR

EKONOMİNİN PETROL ÇIKMAZI DERİNLEŞİRKEN, BASINDA KOÇ HOLDİNG'İN PETROL ARAMAYA YÖNELDİĞİ HABERLERİ YER ALDI. BU KONUDA KONUYLA İLGİLENEN MÜHENDİS VE TEKNİK ELEMAN ÖRGÜTLERİNİN GÖRÜŞLERİNE BAŞVURDUK.

Kimya Mühendisleri Odası

Koç'un 50 milyon TL. sermayelik Petro—Rama şirketini kurması ve bu şirkete Türkiye'de petrol arama yetkisinin verilmesi, kamuoyunda haklı olarak belirli kuşkular yaratmıştır. Çünkü her şeyden önce, petrol arama işinin maliyeti ile ilgili en küçük bir araştırma bile, bu işe girişebilmek için en az sermayenin milyarlarca lira tuttuğunu göstermektedir. 50 milyon liralık sermaye, ifade edilen amaç için komik bir rakamdır. Öte yandan petrol arama işi, Koç'un bugünlerde arka arkaya kurduğu pazarlama şirketleri ve örgütlenme düzeni ile becerilebilecek bir iş değildir. Çok geniş ve kapsamlı bir bilgi, sermaye ve malzeme birikimini gerektirir.

Bu noktalardan hareketle, Koç'un Türkiye'de kendi başına petrol aramaya kalkışmayacağını söyleyebiliriz. Koç, Türkiye'nin en iri tekelci kapitalistlerinden birisidir ama, bu gücü Türkiye ölçeğinde geçerlidir. Petrol arama ise onun boyutlarını aşar. O halde Koç ne yapmak istemektedir? Bu konuda çeşitli olasılıklar söz konusudur

* Türkiye'de petrol aramak isteyen bir yabancı şirkete paravanlık etmek. Nitekim kurulan şirketin tüzüğünde bu ihtimal açıkça belirtilmiştir.
* Petrol yasasının sağladığı gümrüksüz mal getirme kolaylıklarından yararlanılması düşünülmektedir.
* Petrol dağıtımına ya da rafinaj sanayiine girmek için petrol arıyor görünmek gerekmektedir.
* Türkiye'den ayrılmak isteyen bazı yabancı petrol şirketlerinin yerini almak ve bu şirketlerin malzeme ve olanakları devralınmak istenmektedir.

Bu politikalar sürekli olarak yerli ve yabancı tekellerin halkımızı ve doğal kaynaklarımızı sömürmesinin mekanizmalarını oluştura gelmiş, bunlara yeni halkalar eklemiştir

(DEVAM EDECEK)

GÜNÜN GÖZLEMİ

Şiddetin kaynağı

Kerim KORCAN

Araba devrilince doğru yolu gösteren, yangın bacayı sarınca kestirmeden söndürmeyi öğütleyen, akıl veren çok olur. Şu var ki devrilen araba nasıl kaldırılır? Nasıl onarılır? Nasıl yeniden yola konur? Ya da, yangın nasıl söndürülür? Mallar nasıl kaçırılır? Açıkta kalanlar nerelere yerleştirilir? Çaresiz analar, ağlayan bebeler nasıl susturulur? Her yangın yerinde mutlaka bir insan kalabalığı vardır ama, sıraladığımız soruların cevabı yoktur. O yol gösterenler akıl öğüt verenler öylesine toplanıvermiş, öylesine konuşuvermişlerdir hani.

Neden bu kaygan yollara koyulmuş gibi ölçülü biçili adımlar? Neden kılı kırka yaran, araştıran, düşündüren cümleler? Şimdi sokaklarımızda bombalı, makinalı, tabancalı adamlar yarışınca. Zaten yavan olan ekmeğimize bir de kan karışınca. Eee, bir bocalamadır geçirdik tabii ve geçiriyoruz. Amerikan destekli hakim sınıf demokrasisi, mazlum bir halkın iliğini kemiğini sömürüp, ipliği pazara çıkarak korkunç çatırtılarla çökmeğe başlayınca, bunun toplumda bir takım ateşten serpintileri ve sarsıntıları beklenmeliydi ve öyle de oldu. Peki bu insan yığınlarını, salhaneye giden karasığırlar gibi uçurumun kenarına itekleyenler, bu dehşet manzarasını görüp, pişmanlık içinde tarih alanından çekilecekler mi? Hayır, katiyyen, onlar Karabela takımını toplumun üzerine salarak, ortalığı kanla, yangınla, ölümle birbirine katacaklar. Böylece gözgözü görmez olacak, dost düşman karışacak, eğri doğru seçilmez olacak, yalnız bu yangını azdıranlar ne olduğunu bilecek ve bir eyyamda bu yoldan sürdürecekler hakimiyetlerini. Yaşadığımız kanlı dramın en akla yakın açıklaması bu olmak gerek bence.

Ateş her zaman düştüğü yeri yakmaz ama bu biraz da toplumun şu veya bu yönden estireceği havalara bağlı. Yangını kundaklayanlar her zaman kendi evlerini, malikanelerini ateşten koruyamamışlardır. Kimimiz büyük bir yolcu gemisinin ambarında hayvanlarla yanyana, kimimiz de o geminin lüks kamaralarında seyrediyoruz ama, içkilerle, güzel karılarla keyfediyoruz ama, hepimizin aynı gemide yolculuk ettiğimiz, hepimizin birlikte batacağımız hiç bir zaman akıldan çıkarılmamalı. Tayfalar her zaman haktan yanadır. Öyleyse kaptanların yeni bir rota çizebileceği unutulmamalı?

Şu da varki, kendi kendine yürümüyor bu muazzam gemi. Kutupyıldızının kara bulutların arkasında olduğunu da bilmekte fayda var. Havalar kararmışsa umutla yetineceğiz. Haritalar yalan söylemez. Bu korkunç dalgalarla boğuşarak mutlaka bir limana varacağız. Gemiyi batırmaya yeltenmeyenler sahillere yüzü ak ve gururlu çıkacaklar.

İşte tam bu sıralarda kurtarıcı havariler türedi. Falcılar, kehanetçiler köşe başlarını kestiler. Çeşitli çareler öğütleyenler,devrilen arabaya yol gösterenler, yangına benzinle yanaşanlar çoğaldı. Nekadar da çok sevenl varmış şu mazlum halkımızın. Hangisini dinleyeceğimizi bilememenin şaşkınlığı içindeyiz. Resmisi var bunun, gayrı resmisi var. Yetkilisi, yetkisizi, yazarı, çizeri, düşünürü. Tabii çoğu da iyi niyetli insanlar bunların. Belki de yürekleri yurt sevgisiyle tir-tir titriyordur. Hepsi de canıgönülden şiddet olaylarını önlemek için çareler öneriyorlar. Arabayla tavşan avına çıkmanın bir faydası olurmu dersiniz?

Kimileri de oldukça kestirmeden gidiyor, tez zamanda yurdu sulhu sükuna kavuşturuyorlar: "Ben asarım abi, vallah asarım. Babamın oğlu olsa yakalar,basarım beynine kurşunu. Mahkeme neyimiş, soruşturma neyimiş? Koca devlet üç beş kendini bölmezle köşe kapmaca oynamaz, oynayamaz!" Böyle konuşan akıl hocalarına hemen her yerde rastlarsınız. Bilmedikleri bir şey var ama, çürüyen dişinizi çektirebilirsiniz kabul, ağrıyan gözünüzü çıkaramazsınız, bunu bilmek gerek. Şiddet olaylarını yaratanlar gökyüzünden inmediler ki, çoğusu denildiği gibi dış destekli olsalar bile aramızdan çıktılar. Niçin bunun üstüne namusluca bir açıklama yapmaktan kaçınıyoruz? Niçin işin köküne, kökenine, derinlemesine inmiyoruz?

Son seçimlerde otuz bin kilometre yol alan, meydanlarda bangır bangır bağıran sayın başbakan diyor ki: "Anarşiyi kıştırtanlar devlet kadrolarından maaş alıyor!" Hoppala, nasıl çıkacağız bu işlerin içinden? Şiddet silah kaçakçılığıyla, tatlı bir ticarete dönüşmüş. Demek ki artık esrar üretimiyle koca bir ülke halkını uyuşturmak, korkutmak, kendi çıkarları aleyhine düşündürmek mümkün olmuyor. Öyleyse:

Soralım, o eksik ölçenler, o eksik tartanlar kimlerdir? O dürbünün tersiyle bakanlar, halkı Amerikan macunuyla avutanlar kimlerdir? Ucuz alanlar, ateş pahasına satanlar, halkın emeğini bedavaya kapatanlar, onları karakışın ortasında kömürsüz odunsuz bırakanlar, çocuklarımızın namusunu kirli apartmanlarda pazara çekenler kimlerdir? Şiddetin kaynaklarını neden biraz da buralarda aramıyoruz?

ODTÜ Ege Bölgesi Öğrenci Aileleri Derneği:

Evlatlarımızın her türlü baskıya karşı çıkmaları en doğal haklarıdır

● "Yapılan baskı ve saldırıların can güvenliğini ve öğretim özgürlüklerini tehlikeye düşürmesi nedeniyle endişe ve üzüntü duyuyoruz"

ANKARA (DEMOKRAT)

ODTÜ Ege Bölgesi Öğrenci Aileleri Derneğinin gazetemize yaptıkları yazılı açıklamada, ODTÜ'de "öğrenimi engelleme" suçlamasıyla pek çok öğrencinin gözaltında bulunmasına rağmen, 28 aydır öğretimin kesintisiz ve düzenli sürdüğü açıklandı.

Üniversite yönetimi, öğretim üyeleri, ÖTK (Öğrenci Temsilciler Konseyi) ODTÜ işçileri ve ailelerinin büyük bir özveri ve sağduyu ile bir bütün olarak hareket etmelerinin bu başarıdaki payının büyük olduğunun açıklandığı yazıda,"Doğal olarak,gelecekte toplumun her kesiminde görev alacak olan evlatlarımızın da ,özgür bir ortamda ülke sorunlarına yakından ilgilenmelerini,yapılan haksızlıklara,her türlü baskılara, yanlış uygulamalara karşı çıkmalarını en doğal demokratik ve anayasal hakları olarak kabul etmekteyiz' denilmekte.

Yazılı açıklamada ayrıca şunlara değinildi.

Demokratik kamu oyunun en duyarlı bölümünü oluşturan üniversite gençliğinin anayasal haklarını kullanırken ve TARİŞ işçilerine karşı acımasızca saldırıların sürdüren güvenlik güçlerinin protesto ederken, yapılan baskı ve saldırıların, can güvenliğini ve öğretim özgürlüklerini tehlikeye düşürmesi nedeniyle endişe ve üzüntü duyuyoruz."

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi öğrencileri:

"Güvenlik kuvvetleri, düşmana yapılmayacak baskılar uyguluyor"

HABER MERKEZİ

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi öğrencileri, kendilerine okulda bulunan güvenlik kuvvetlerince herhangi bir düşmana dahi yapılamayacak kadar ağır baskılar yapıldığını bildirdiler. Öğrenciler bu konuda Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı ve Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fakülte Kurulu Başkanlığına birer mektup yazarak, bu durumun sona erdirilmesini istediler.

Sıkıyönetim Komutanlığına yazılan mektupta, öğrencilerin hiçbir olay çıkmadığı halde dövülerek okuldan atıldığı, faşistlerin okul kapısına yığılmalarına ses çıkarılmadığı, kendilerinin okuldan tek tek çıkarılmaya zorlanarak, bu kişilerin aralarından geçmeye mecbur edildikleri ve bu yüzden sürekli saldırıya uğradıkları belirtilerek, şikayetçi oldukları zaman ise, polisler tarafından okulun onlara mezar edileceği şeklinde cevap aldıkları ifade edildi. 13 Şubat günü faşistlerin kendilerine düzenledikleri sopalı saldırıya 6. Polis Birliğinin de katıldığı; daha sonra birçok öğretim üyesinin odasının basılıp ölümle tehdit edilmesini ise söz konusu polislerin seyrettiği öne sürülerek şöyle denildi:

"Bu yapılanlar, okulu kapattırmak, bizim öğrenim hakkımızı yok etmek ve bizleri zorla yasa dışı yollara itmek isteğinden kaynaklanmaktadır.

Biz, okulumuzda öğrenimi engelleyen 6. Polis Birliğinden şikayetçi olduğumuzu, bizlerle güvenlik kuvvetlerini karşı karşıya getirmeye çalışanlara izin verilmemesini saygılarımızla arz ederiz."

Metalurji Mühendisleri Odası seçimleri yapıldı

ANKARA(DEMOKRAT)

Ankara da yapılan Metalurji Mühendisleri Genel Kurulunda Devrimci Mühendisler, Yurtsever Devrimci Mühendisler ve bağımsızların ortaklaşa çıkarttığı liste 73 oy alırken Birlik Dayanışma, Demokrasi İçin Birlik ve Demokratik Merkeziyetçilerin desteklediği liste 64 oy aldı.

Seçimlerden sonra oluşan yeni Yönetim Kurulunda Kenan Çakıroğlu, Ergun Çalışkan, Os man Yıldırım Can Yüzer Necla Yıkılmaz, Ad nan Ünlü ve Burhan On guoğlu görev aldılar.

Ödemiş Tekstil Fabrikasında işçiler direniş yaptılar

ÖDEMİŞ-İZMİR (DEMOKRAT)

Ödemiş Tekstil Fabrikası'nda DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası'na üye 370 işçi, toplu sözleşmeden doğan ücret farklarının ödenmesini ve Personel Müdürü'nün işyerlerindeki baskı uygulamalarına son vermesini isteyerek bir uyarı direnişi yaptı ve bütün vardiyalarda üretimi durdurdu.

Son zamları, hayat pahalılığını, işçilere ve işyerlerine yönelik faşist saldırıları da protesto eden işçiler, Tariş direnişini desteklediklerini açıkladılar.

Kendileriyle görüşen Demokrat muhabirine, direnişlerinin bir "uyarı" olduğunu, isteklerinin dikkate alınmadığı takdirde daha etkin eylemlere girişeceklerini belirten işçiler, "Ne zamlar, ne de faşist baskı ve katliamlar, bizleri yıldıramaz" dediler.

Enerji-Der: Sürgün politikası zulüm halini aldı

ANKARA (DEMOKRAT)

Enerji-Der Genel Başkanı Hicri Saraçoğlu, "Yeni MC'nin tüm ülkede sürdürdüğü kıyım, sürgün politikası, dikkatlerin zamlara ve Tariş direnişine döndüğü şu günlerde daha da yoğunlaşarak zulüm halini aldı" dedi.

Saraçoğlu dün yaptığı yazılı açıklamada son kıyımların Enerji—Der üyelerini hedeflediğini, Enerji Der Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Öztürk'ün Van'a sürüldüğünü bildirdi. İller Bankası'nda toplam onaltı kişinin doğu illerine sürgüne gönderildiğini ifade eden Saraçoğlu, DSİ Bölge Müdürlüklerinde de tasfiye işlemlerinin sürdürüldüğünü belirterek özetle şöyle dedi: "DSİ Antalya Bölge Müdürlüğü'nde Dymaplnar Sondaj Şube Başmühendisliği kapatılarak burada çalışan personel dağıtılmıştır.

Sorunlarını kendileri çözdüler

Yetkililer; sorunlarıyla ilgilenmeyince, kendi aralarında kıt kanaat topladıkları paralarla çakıl alarak yollarını onardılar.

1 Mayıs Mahallesinde halk yolları onardı

HABER MERKEZİ

İstanbul Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi halkı birçok kez yetkili makamlara başvurarak, ulaşım sorunu ile halkın sağlığını tehdit eden çöp ve kanalizasyon sorunlarının çözülmesini istedikleri halde, bugüne dek yanıt verilmediğini belirterek, kendi sorunlarını kendilerinin çözmeye çalıştıklarını söylediler.

Mahalle halkı, Ümraniye Belediyesi başta olmak üzere, İstanbul Belediyesi, Barolar Birliği Başkanlığı ve birçok yetkili makama başvurularının yanıtsız kaldığını, halkın sağlığını tehdit eden hastalıkların yaygınlaştığını belirtti. Kendi aralarından seçtikleri bir "heyeti" İstanbul Belediyesine,Barolar Birliği Başkanlığına gönderer ek "halkın çok zor şartlarda işe gidip geldiğini" bu nedenle otobüs verilmesini isteyen 1 Mayıs Mahallesi halkı sorunlarını şöyle anlattılar.

"Yollarımız bozuk diye, yetkililere birçok başvurumuz olduğu halde bize otobüs vermediler. Yollarımızın bozuk olduğunu yetkililer biliyor ama onarmayı bu sorunumuzu çözmeyi hiç düşünmediler. Mahallle olarak kendi aramızda topladığımız kıt kanaat paralarla çakıl alarak boş zamanlarımızda yollarımızı onardık. Fakat bizi asıl sorunlarımız var. Örneğin: çöp sorunumuz, kanalizasyon sorunumuz gibi. Yetkililerin sorunlarımıza acilen eğilmelerini onardığımız yolumuza yeterli sayıda otobüs verilmesini istiyoruz. İstanbul Belediyesi, yollarımız bozuk diye otobüs vermeyi birçok kez geri çevirmişti hatta bu yollarda otobüsün çalışamayacağını belirterek başka yerlere verdi. Şimdi yollarımızı onardık otobüs istiyor, diğer sorunlarımıza da acilen eğilinmesini bekliyoruz"

Listeler AP ilçe örgütünce hazırlanmıştı

Menemen'de sürgün listelerine karşı tepkiler gelişiyor

MENEMEN (DEMOKRAT)

Menemen AP ilçe 2. Başkanı Ali Dicle ve Yılmaz Şenol tarafından hazırlanan ve bir süre önce gazetemizde yayınlanan 83 kişilik sürgün listesi olayına tepkiler genişleyerek sürüyor.

AP ilçe teşkilatınca hazırlanan sürgün listelerinin yer aldığı 25 Ocak 1980 günlü DEMOKRAT gazetesi kupürlerinin, ibret olsun diye halk tarafından ilçede bulunan pek çok kahvenin cam ve duvarlarına asıldığı, olayın ortaya çıkması üzerine Menemen Cumhuriyet Savcılığı'nın adli yönden soruşturmaya geçtiği öğrenildi.

Menemen Halkevi, TÜM-DER ve bazı gençlik kuruluşlarının şube yetkililerince yayınlanan bildiride şöyle denildi:

"Devletin kökine dinamit koyduğu" iddia edilen 83 kişinin görevden alınmaları, ildışına sürülmeleri istenmiştir. Bu listede, faşist ideolojiye hizmet etmeyen onlara kapı kulluğu yapmayan memur ve öğretmemler vardır. Burada faşizmin gerçek yüzünü görmekteyiz. Faşizm, kendisi gibi düşünmeyen, kendinden olmayan herkese düşmandır".

Öte yandan İzmir'de, aralarında Maden—İş 3. Bölge temsilciliği, İş, Beton—İş gibi sendikalarla, Bank—Der, TÖB—DER, TÜMAS, TÜS—DER İzmir Şubeleri ve TMMOB ye bağlı odaların da yer aldığı 25 demokratik kitle örgütünün temsilcileri tarafından geçtiğimiz günlerde yapılan ortak açıklamada şöyle denildi: "Devlet dairelerinin faşistleştirilmesi amacıyla, İzmir'e yönelik kararlar AP İl Teşkilatı'nca alını- yor. İl başkanı Hayri Yorgancıoğlu başkanlığında, bazı kamu kuruluşlarındaki memur kılığında çalışan AP'li militanlara dizilenen toplantılarda alınan kararlar, teker teker uygulanmaya başlandı.

İki ay içinde üst düzeye pekçok teknik yönetici nin sürüldüğünün isim açıklayan 25 demokratik örgüt, "YSE Müdürlüklerinde faşistler, işçileri TÜRK—İŞ'e bağlı sendikadan istifa ettirip, MİSK'e geçirmek için terör uyguluyorlar" dedi.

Demokrat

PARTİZANLIK DEDİĞİN BÖYLE OLUR !

Sürgün listelerini AP ilve ilçe yöneticileri hazırlıyor

Ölüm dönüşmektir, militan iken bayrağa ölüm yaşamaktır, bayraksın proletaryaya Çaresiz bir hatasık dolayısı ile yitirdiğimiz, yiğit, devrimci, yoldaşımız Bülent Eldil ölümünün 2.yılında saygı ile anıyoruz.

Sen bize acı değil, düzene karşı büyük bir mücadele azmi bıraktın.

ABİDİNPAŞA SAİMEKADIN ve DEMİRLİBAHÇELİ DEVRİMCİLER

18 Şubat 1978

Bülent Öldü Yaşasın Devrim

O "Zama, Zulme, sömürüye karşı mücadele den yanaydı

Kalp yetmezliği Devrimci Ağabeyimizi bizden aldı.

Anısını DEVRİMCİ YOL'umuzdaki mücadele mizde yaşatacağız.

Dikmen-İlker Mahallesi DEVRİMCİ GENÇLERİ

YUSUF İZZET AĞTAŞ (1932 - .....)

Taşkömürü ve petrole olan dış bağımlılık yüzünden

Başkent'te, havagazı sıkıntısı halkı çileden çıkarıyor

Sevil ÜRGÜN

Son günlerde gittikçe artan havagazı sıkıntısının başkentteki günlük yaşamı büyük ölçüde etkilediği görüldü. Elektrik kesintilerinin yanı sıra tüpgaz bulmakta çekilen güçlüğe bir de havagazı yokluğu eklenince halkın bunalımları çilesi çekilmez duruma gelmiştir.

Havagazı sıkıntısı konusunda Ankara Belediyesi yetkilileri, yaptıkları açıklamada, başkent halkının dörtte birinin havagazı kullandığını ve günlük talebin 240 bin metre küp olduğunu belirttiler. Tüpgaz yokluğu nedeniyle abone talebinin daha da arttığını ve 1979 Mayıs'ında 20 gün için açılan abone kaydına 4 bin kişinin başvurduğunu belirten yetkililer, bu talebe karşılık havagazı üretiminin yetersiz olduğunu kaydettiler.

Bilindiği gibi, Ankara'da havagazı üretiminde bulunan iki fabrika mevcuttur. Bunlardan Maltepe Havagazı Fabrikası 1929 yılından beri üretimde bulunmaktadır. Taşkömürünün, daha çok demir-çelik üretiminde kullanılması ve üretimin yeterli olmaması sonucu dışalım yapmak zorunda kalınmasına karşın, havagazı üretimi için ayrılan tahsis hep sınırlı tutulmakta, bu da üretimdeki düşüşe neden olmaktadır.

İkinci havagazı fabrikası ise Güvercinlik'te bulunmaktadır. Fransızlarca 1972-1973'te üretime açılan bu fabrika fuel-oil'le havagazı üretmektedir. İlkel bir teknolojiye sahip olduğu belirtilen bu fabrikanın, fuel-oil bulunamaması nedeniyle sık sık üretimini kıstığı bilinmektedir.

Çarpık enerji politikasının sonucu, taşkömürü ve petrole olan dışbağımlılık yüzünden havagazı üretimi yetersiz kalmakta, bunun da ceremesini başkent halkı çekmektedir.

Tütün tüccarına bırakılan 1,5 milyar liranın üreticiye verilmesi istendi

ANKARA (DEMOKRAT)

CHP'li oniç parlamenter son devalüasyonla dışsatım yapan tütün tüccarına haksız kazanç sağlandığını belirttiler ve bir buçuk milyar lira'nın üreticiye verilmesini istediler.

Oniç parlamenter yaptıkları basın toplantısında, dolarsın yetmiş liraya çıkarılmasıyla tüccarın elindeki elli bin ton tütünün durduğu yerde değer kazandığını belirttiler ve "Hükümet aldığı kararla fona ayrılan parayı düşük tutmuş, bir buçuk milyar türk lirayı on bir tütün dışsatımcısına bırakmıştır" dediler.

Daha fazla beklemeden Ege tütün piyasasının açılmasını da isteyen parlamenterler, son ekonomik kararlar ve zamların göz önünde tutularak tütüne yüzelli lira gibi gerçekçi bir taban fiyatı verilmesi gerektiğini ifade ettiler. Parlamenterler tütün tavan fiyatının da ikiyüzon lira olarak belirlenmesini istediler.

Petrol Müh. Odası: Akaryakıt, karayolu yerine boru hatları ile taşınmalıdır

ANKARA (DEMOKRAT)

Petrol Mühendisleri Odası'nın 10 dönem Genel Kurulu'nda konuşan Petrol Mühendisleri Odası Başkanı Refik Umit, Türkiye'de yaşanmakta olan bunalımda petrol yetmezliği ve enerji dar boğazının büyük payı olduğunu söyledi.

Petrol Mühendisleri Odası Başkanı Refik Umit GenelKurulu'naçış konuşmasında konutlarda ısı yalıtkanlığını sağlayacak yasal önlemler alınmasını, petrol taşımacılığının karayolu yerine boru hatlarıyla yapılmasını, TPAO'daki beyin göçünün önlenmesini ve ordu teşkilatının yeniden düzenlenmesini istedi.

Türkiye'nin petrol dışalımına ilişkin görüşleri açıklayan ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın mevcut uygulamalarını eleştiren Umit, bugünkü çıkmaza Türkiye'nin yapıma uymayan ekonomik politikaların neden olduğunu vurguladı.

Faşistler grev çadırına ateş açtı, bir işçi öldürüldü

● ARTVİN'DE HALK DÖRT FAŞİSTİ SİLAHLARIYLA BİRLİKTE YAKALADI.

● ADANA'DA TÜPGAZDAN YAPILAN BOMBA PATLADI, SAĞ GÖRÜŞLÜ BİR KİŞİ ÖLDÜ.

● ÜÇ KİŞİYİ ÖLDÜRMEKTEN SANIK BİR FAŞİST URFA CEZAEVİNDEN KAÇIRILDI.

● MİHRİ BELLİ'NİN TAHLİYESİNE KARAR VERİLDİ.

HABER MERKEZİ

● Emniyet Müdürlüğü yakınlarında bulunan Karadeniz Konfeksiyonda grevde bulunan işçilere bir arabanın içinden faşistlerin açtığı ateş sonucunda bir işçi öldü. Bir işçi ise ağır yaralandı. 16 işçisi bulunan Karadeniz Konfeksiyona yapılan silahlı saldırı sırasında grev çadırı önünde nöbet tutarken vurulan Adıyaman Gölbaşı Genç Emekçiler Birliği eski sekreteri Nusret Korkmaz ve Durmuş Biçer adlı işçiler ağır yaralandılar. Nusret Korkmaz kaldırıldığı hastanede kurtarılamayarak öldü. Grevin DİSK'e bağlı Tekstil sendikasınca yürütüldüğü bildirildi.

ANKARA KAYAŞ'TA FAŞİSTLER HALKA SALDIRDI, 1 KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

Kayaş semtinde dün saat 18.30 sıralarında faşistlerin halka saldırmasıyla başlayan çatışma daha sonra büyüyerek güvenlik kuvvetleri ile çatışmaya dönüştü. Çatışmalar sırasında açılan ateşle ağır yaralanan Bayram Demircan adlı bir devrimci hastaneye kaldırılırken yolda öldü.

Bu arada çatışma sırasında Hasan Babacan adlı bir kişinin de yaralandığı öğrenildi. Geç saatlere kadar süren çatışmada yaralı sayısının fazla olduğu ileri sürüldü. Öte yandan Kayaş Şirintepe İlkokulu çevresinde bazı evlerin de faşistler tarafından yakıldığı ve olay yerine güvenlik kuvvetleri ile itfaiye ekiplerinin gönderildiği bildirildi.

● Ankara'nın İncirli-Tepebaşı mahallesinde bir depoda bulunan malların bir grup tarafından, halka dağıtıldığı bildirildi.

Dün akşam saat 19.00 sıralarında içinde bol miktarda zeytinyağı, margarin, deterjan ve tuz bulunan depo solcu oldukları öğrenilen bir grup tarafından basılarak içindekilerin mahalle halkına dağıtıldığı öğrenildi.

Gazetemiz bürosuna telefon eden bir kişi, bir grubun stokçuluk ve karaborsacılık yaptığı öne sürülen bir şahsa ait depodaki tüm malları mahalle halkına dağıttığını olay yerine toplanan kitlenin depo sahibine, "bu malların faturasını Demirel ödesin" şeklinde bağırdığını söyledi.

● Ulus Caddesi'nde bulunan Ankara Ticaret Odası binasına patlayıcı madde atıldı. Kimliği belirlenemeyen kişilerin koyduğu patlayıcı madde oda ile çevresindeki bankalarda hasara yolaçtı.

MİHRİ BELLİ'NİN TAHLİYESİNE KARAR VERİLDİ

Tabanca taşımak suçundan yargılandığı Sultanahmet Adliye Sarayı 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde bugün yapılan duruşmasında Türkiye Emekçi Partisi Genel Başkanı Mihri Belli'nin tahliyesine karar verildi. Belli'nin davasına daha sonra devam edilmesine ve taşıdığı silahın niteliklerinin araştırılarak ona göre ceza isteminde bulunulmasına mahkemece karar verildi. Belli'nin bugün salıverilmesi bekleniyor.

● 4. Levent Akçam Sokak'ta görevli gece bekçisi Necati Akbaş kimlikleri belirlenemeyen silahlı bir grubun açtığı ateş sonucu ağır yaralanarak Şişli Çocuk Hastanesi'ne kaldırıldı. Bekçinin durumunun ciddi olduğu bildirildi.

● Beyoğlu İstiklal Caddesi üzerinde bulunan Sezar Ticaret işyeri sahibinden para istedikleri öne sürülen altı kişi ile güvenlik kuvvetleri arasında çıkan çatışmada Abdullah Tokoğlu adındaki kişi öldü. Osman Süs, Hüseyin Kaymak ve Rıfat Ertürk adlı kişiler de yaralandılar. Yaralılar Taksim Devlet Hastanesi'ne kaldırıldılar.

● İstanbul'da Fatih Sarı Abdullah Sokakta oturmakta olan Yedek Subay Okulu öğrencisi Mustafa Budur, evinde boğulup ve başına sert bir cisimle vurularak öldürülmüş olarak bulundu. Yetkililer, olayın araştırıldığını, ölüm nedeninin henüz anlaşılamadığını söylediler. Mustafa Budur'un evde yalnız bulunduğu, ailesinin İstanbul'da olmadığı bildirildi.

● Öte yandan Kozyatağı'nda bir evde kalmakta olan üç kişiye dışardan kimlikleri belirlenemeyen kişilerce açılan ateş sonucunda Ahmet Altınol, Ahsap Aksel ve Atilla Tosyalı adlı kişiler çeşitli yerlerinden yaralandılar. Olay yerine gelen güvenlik kuvvetleri, evin çevresinde boş kovanlar buldular. Yaralılar, Haydarpaşa Numune Hastanesine kaldırıldı. İlgililer olayın araştırıldığını açıkladılar.

● Bu arada kentin çeşitli semtlerinde Ulaş Bardakçı'nın ölüm yıldönümü nedeniyle çok sayıda protesto gösterileri yapıldı. Kocamustafapaşa, Büyükdere ve 1 Mayıs mahallelerinde yapılan gösterilerden sonra güvenlik kuvvetlerinin yollarda arama yaparak şüpheli gördükleri bazı kişileri gözaltına aldıkları belirtildi. Bu arada gösteriler sırasında çeşitli yerlere de üzerinde "Ulaş yaşıyor" yazılı pankartların asıldığı bildirildi.

KASTAMONU'DA HALKA SALDIRILDI: BİR DEVRİMCİ TUTUKLANDI

Kastamonu'da bulunan Semra ve Çiçek sinemaları önünde faşist bir grup halka saldırdı. Olay sırasında devrimcilerin karşı koymaları üzerine bir faşist yaralandı. Olayla ilgili olarak kentin başka biryerinde görülerek gözaltına alınan devrimci Murat Şeker kendisinin olay yerinde olmadığını tanıklarla kanıtlamasına rağmen güvenlik görevlilerinin tanıklığıyla tutuklanmasına karar verildi.

ARTVİN'DE HALK, 4 FAŞİSTİ SİLAHLARIYLA YAKALADI

Artvin'de şehir merkezinde dün silahlarıyla halktan bazı kişilere saldıran ve tartaklayan 4 faşist, halk tarafından kovalanarak kıstırıldı. Kalabalık bir halk topluluğu, saldırganları yakaladıktan sonra ellerindeki silahlarını alarak, Vali ve Emniyet Müdürünün gözleri önünde bir polis memuruna teslim etti. Dört kişilik faşist grubun başında çeşitli saldırılarda yer aldığı saptanan Hamit Altay adındaki kişinin bulunduğu bildirildi. Edinilen bilgilere göre, halk, etrafa silahlarını göstererek terör estirmek isteyen saldırganları bir süre kovaladıktan sonra sıkıştırdı. Faşistler ellerindeki tabancaları ateşlemeye fırsat bulmadan yakalandılar. Halkın yakaladığı saldırganları silahları ile birlikte Emniyet yetkililerine teslim ettiği bildirildi.

URFA CEZAEVİNDEN ÜÇ KİŞİNİN KATİLİ BİR FAŞİST KAÇIRILDI

Urfa Kapalı Cezaevinde üç kişiyi öldürmekten tutuklu bulunan faşist Mehmet Ali Öztürk gardiyanların yardımı ile ziyaretçilerin arasına karışarak kaçtı. Olayı doğrulayan yetkililer Mehmet Ali Öztürk'ün kalmakta olduğu cezaevinin dokuzuncu koğuşundan ziyaretçilerin arasına karışarak firar ettiğinin belirlendiğini bildirdiler.

ANTAKYA CEZAEVİNDE DEVRİMCİ TUTUKLULARIN DİRENİŞİ SÜRÜYOR

Antakya Cezaevinde yaklaşık 200 devrimci tutuklu ve hükümlünün geçtiğimiz günlerde başlattıkları direniş sürüyor. Direnişteki mahkumlar sorunlarının çözümü için Adalet Bakanlığı'ndan bir yetkili gelinceye kadar rehin aldıkları gardiyanları serbest bırakmayacaklarını ve eylemlerini sürdüreceklerini bildirdiler. İlgililer, Adalet Bakanlığı'ndan bir müfettişin cezaevine geldiğini ve mahkumlarla görüşmelerini sürdürdüğünü açıkladılar. Bilindiği gibi devrimci tutuklular yaptıkları direnişin amacının cezaevinde yaşam ve sağlık koşullarının düzeltilmesi, kendilerine ziyaretçilerinin getirdiği eşyaların tam olarak teslim edilmesi olduğunu açıklamışlardı.

ADANA'DA TÜPGAZDAN YAPILAN BOMBA PATLADI: 1 ÖLÜ, 2 YARALI

İsmetpaşa Mahallesinde gaz tüpünden yapılan bir patlayıcı maddenin patlaması sonucunda sağ görüşlü olduğu bildirilen Mehmet Mert öldü. Yine sağ görüşlü oldukları bildirilen Haluk Güneş ile Nazife Aydoğdu çeşitli yerlerinden ağır şekilde yaralandılar. Yaralıların hastaneye kaldırılarak tedavi altına alındıkları açıklandı. Daha sonra evde güvenlik kuvvetlerinin yaptığı aramada, bomba yapımında kullanılan fitil ve çok sayıda mermi bulunduğu belirtildi. Sıkıyönetim Halkla İlişkiler Şubesinden konuyla ilgili olarak yapılan açıklamada, tüpün evde bomba yapılmak istenirken yanlışlıkla patlatıldığı bildirildi.

Emniyet yetkilileri ise olayın derinlemesine araştırıldığını, gerçek nedenin bu olmadığını, patlayıcı haline getirilmiş tüpün eve dışardan başkaları tarafından atılmış olabileceğini resmi raporlarında belirttiler.

MANİSA'DA PANKART ASTIĞI ÖNE SÜRÜLEN BİR KİŞİ VURULDU

Gaziosmanpaşa Bulvarında güvenlik kuvvetlerinin pankart asmak istedikleri iddia edilen bir gruba açtıkları ateş sonucunda sol görüşlü olduğu iddia edilen Muğla Eğitim Enstitüsü öğrencilerinden Önder Endeş omuzundan vurularak yaralandı. Olaydan sonra bir başka kişi de polis tarafından pankart astığı iddiasıyla gözaltına alındı. Yakalanan kişinin üzerinden silah çıktığı öne sürüldü.

DEMOKRAT'A TELGRAF VAR

Gazipaşa'da halka zulüm yapılıyor

HALKIN GAZETESİ DEMOKRAT CAĞALOĞLU İSTANBUL

Birkaç gün önce faşist bir tezgâh sonucu Gazipaşa ilçesinde öldürülen MHP İlçe Başkanının ölümünü bahane eden gerici faşist güçler güpegündüz hükümet konağı önünde ve tüm halkın gözlerine baka baka halkın, devrimcilerin ve ilericilerin üzerine silahlı saldırıda bulunmuşlardır. Bu olayda bir kişi ölmüş, 8 kişi yaralanmıştır. Olaydan yarım saat önce faşist tezgâhlanma Belediye Başkanı tarafından ilçe kaymakamına bildirilerek tedbir alınması istenmiş, fakat gerekli tedbir alınmamış, olayın yaratılması kolaylaştırılmıştır.

Faşistler hükümet konağının kapısında bir-iki polisin de yardımı ve koruması ile halka ateş açmışlardır. Belediye Başkanının bu gündeki ihbarı değerlendirilmemiştir. Olay sonrası ihbarlarımıza rağmen gerçek suçlular yakalanmamış, olayla ilgisi olmayan devrimciler, ilericiler ve halktan namuslu kişiler gözaltına alınmıştır. Bilinmeyen kişilerce bilinmeyen bir mevkie götürülmüşlerdir.

Gazipaşa ilçesi dışına çıkarılan bu kişilerin işkenceye tabi tutulacağı ve günlerden beri radyo ve televizyonda verilmeyen bu olayla ilgili haberlerin bir süre sonra ilericiler, devrimciler aleyhine bir haber şeklinde verileceğinden kuşkumuz yoktur. Tüm ilgililerin gözleri önünde gelişen olaylarda olayı yaratan faşistlerin şikâyete rağmen gözaltına alınmamaları da olayın belirli bir tezgâhlamanın sonucu olduğunu en güzel delillerle bilgi ve ilginize saygıyla sunarım.

Veli Çelik CHP İlçe Başkanı

Kışın yarısında halâ odun-kömür alamayan binlerce aile var

ODUN VE KÖMÜR KARABORSASI

● –ARDİYECİLER İSTEDİKLERİ GİBİ FİYAT KOYABİLİYORLAR. YASALARDAKİ BOŞLUKLAR DENETİMLERİN TAM YAPILMASINI ÖNLÜYOR

● –DAR GELİRLİLER TOPTAN ODUN VE KÖMUR ALAMAZ HALE GELDİ.

● –KANTARI DOĞRU KULLANAN NAMUSLU ARDİYECİLER TEK TÜK ÇIKIYOR.

● –GECEKONDU SEMTLERİNDE 40 LİRAYA, 50 LİRAYA PARMAK UCUYLA KIYMA ALDIKLARI GİBİ ODUN ALIP YAKIYORLAR.

Zafer POLAT

-1-

Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıların içinde en büyük yeri alan enerji darboğazı özellikle bu yıl kendisini en belirgin şekilde gösterdi. Yıllardır süregelen sağlıksız ekonomik politikalar ülkemizin sırtında kambur üstüne kambur oldu. Yılların birikimi şimdilerde kendisini kuvvetlice hissettiriyor.

Enerjideki dışa bağımlılık, bugünkü darboğazda kuşkusuz en büyük etken. Doğal kaynaklara yerli mühendislik bilgilerine başvurmak dururken yabancı sermayeye bağlılık, dışalımlardaki sübvansiyon ve vergi indirimi gibi nedenler bugünkü sonucu doğurdu. Elektrik enerjisinde de aynı çarpıklık yer alıyor. Petrol konusu ise darboğazın en önemli unsuru. Petrol araması konusunda yapılan göstermelik bir düzeyde kalan çalışmalar ülke yararına hiçbir çıkar sağlamazken, dışalımlar büyük petrol tekellerinin ülkemizde yıllarca oynadıkları oyunun sonucu yabancı sermaye egemen hale geldi. Bir ATAŞ rafinerisinin ortakları bile Türkiye'nin günlerce yakıtsız kalmasında etken olabildiler.

Bu yazımızda değineceğimiz konu elektrik enerjisi ya da petrol bunalımı değil. Sadece ısınma amacıyla kullanılan kömür ve odun konusuna değineceğiz. Ancak bu sorun da doğal olarak elektrik ve petrol sorunundan soyutlanamaz. İzlenen çarpık ekonomik politikalar kendisini kömür ve odunda da gösterdi. Özellikle 1979 ve içinde bulunduğumuz yılda odun ve kömür sorunu kendisini en etkin bir biçimde gösterdi..

Tüm darboğaza, sıkıntılara karşın bu konuda gereken etkin önlemler her nedense alınmadı alınmıyor da. Enerji bakanı Kıratlıoğlu'nun iyimser açıklamalarına karşın, sıkıntı büyük ölçüde sürüyor.

Yerel yönetimler de bu konuda gereken önlemleri alamıyorlar. Ya ekonomik yetersizlikler ya da yasal yetersizlikler yüzünden. Yerel yönetimler fazlaca bir şey yapamıyorlar. En azından mevcut sistemi tam anlamıyla denetleme olanakları yok. O yüzden odun ve kömür piyasasında ki karaborsa alabildiğine ilerliyor. Altın fiyatlarını da aşan bir hızla hergün odun ve kömür fiyatları artıyor. Bu arada olan halka oluyor.

Kış aylarının yarısına gelmiş olmamıza karşın hala odununu kömürünü alamamış yurttaşlar var. Hem de büyük bir çoğunluk oluşturuyor bunlar. Özellikle gecekondu semtlerindeki dar gelirli yurttaşlar, kasaptan 40 liraya, 50 liraya parmak ucuyla kıymà aldıkları gibi odun ya da kömür alıyorlar. Günübirlik yakmak için ya da en fazla 15-20 gün yakabilmek için. Daha fazlasına ekonomik olanakları elvermiyor çünkü.

ARDİYECİNİN İNSAFINA KALMIŞ

Dar gelirli yurttaşlar, bu yılki odun ve kömürünü toptan alıp kömürlüğüne koyma olanağı bulamadı. Ancak parça parça alıp yakabiliyor, ısınabiliyor. Boğazından giyiminden kesip toptan alabilenler de ardiyecilerin insafına kalmış. Fiyatlar her geçen gün artıyor. Geçen yıl üçbin lira olan odun fiyatları 1979 sonbaharında 3500 liraya, kışa doğru 4000 liraya şimdi de 4500 liraya çıktı. Nasıl çıkıyor, ne zaman çıkıyor soran yok. Kömür yine aynı şekilde. Geçtiğimiz kış ardiyelerde tonu 2000 bin lira olan Linyit kömürü 1979 sonbaharında 3000 liraya, kışa doğru 4000 bin liraya çıktı şimdilerde ise 6-7 bin lira arasında.

Fiyatların aşırılığı karşısında bir de kantar hileleri yapılıyor. Bunu yapmayan ardiyeciye tek tük rastlanabiliyor. Her tonda en az 200-300 kilo çalınıyor. Kantarın ayağının altına konulan bir tahtaya basılınca kantar en az 150 kilo farkediyor. Birde kantarın topuzunun ucu tartılmak istenen rakamın başına getiriliyor. Oysa topuzun sonunun tartılmak istenen rakama getirilmesi gerek. Böylece her tartımda 100 kilo çalınıyor.

Belediye Encümeninin ardiyelerle ilgili olarak almış olduğu kararlar var. Ancak uygulamada bunların hiçbirine rastlamak olası değil."

Alınan karara göre odunların kapalı yerde tutulması, ıslanmasının önlenmesi gerek. Tartı aletinin kapalı yerde olması fiyat listesinin müşterinin görebileceği bir yerde asılı bulunması, kantarın her yıl kontrol edilmesi, odun tartılan kabın darasının mutlaka üzerine yazılı olması gerekiyor. Ancak bunların hiçbirine uyulmuyor.

SAHTE FATURA

Geçtiğimiz yıllarda yerel yönetimler, fiyatları saptıyor, o fiyat üzerinden satış yapılıyordu. Oysa bu yıl Ankara Belediye Encümenin aldığı bir kararla ardiyeciler alış faturalarına %10 kar ekleyerek satış yapma olanağına kavuştular. Böylece fiyat saptama insiyatifi ardiyecilerin eline geçmiş oldu. Bu yeni kararla sahte fatura düzenleme gibi yeni bir yöntem çıktı ortaya. Ardiyeci istediği gibi fiyat koyabiliyor. O yüzden de çeşitli bahaneler bulunarak sürekli fiyatlar artırılıyor.

Kömür konusunda ise belediyelerin hiçbir denetim yetkisi yok. Ardiyeci istediği fiyatı koyabiliyor. Belediyeler bu fiyatlara müdahele edemiyorlar. Çünkü o konuda yasal olarak belediyelere verilmiş bir yetki yok. Genellikle kaçak ocaklardan getirilen kömür kamyonlarla ucuz fiyata satın alınıyor. Ardiyeciler de iki-üç misli fiyatlarla bu kömürü satabiliyorlar. Hiçbir engelleme de yapılamıyor. Ancak müşteri şikayet ederse, tartı konusunda belediye zabıta memurları kontrol yapabiliyorlar.

Tüm bu olumsuzlukların yükünü dar gelirliler çekiyor. Eskiden olduğu gibi, odunu, kömürü sonbaharda toptan alıp kömürlüğe koyma olanağı yok artık. Yurttaşların bunu yapabilmeleri için belirli bir para birikimine sahip olmaları gerekiyor. Oysa aldıkları ücret ancak aylık yiyeceklerini karşılayabiliyor. O da ne derece karşılanıyor ayrı bir tartışma konusu. Durum böyle olunca, dar gelirli kış ortasında 50 kilo, 100 kilo odun ya da kömür alıyor. Sürekli yağan kar ve yağmurlar olduğu gibi odunun üstüne düştüğü için yazın alınacak bir kiloluk bir odun parçası şimdi 2-2.5 kilo geliyor. Tüm yakınmalara karşın yapılabilecek birşey yok. Aslında var ama yasal olanak yok.

GEREKLİ DENETİM SAĞLANAMIYOR

Tüm bu gerçekler karşısında denetimi sağlamakla görevli belediye zabıta memurları durumu bilmelerine karşın hiçbirşey yapamıyorlar. Ardiyelerde gerekli denetimi yapma olanakları yok. Yasal bir takım eksikliklerin yanısıra son yıllarda siyasi ayrılıklar yüzünden zabıta memurları heryere gidip denetim yapamıyorlar.

Yaz aylarında odunların üstüne gece sabaha kadar hortum tutulduğu, kantar hileleri yapıldığı, kurallara uyulmadığı zabıtalar tarafından biliniyor. Ne var ki yine de istenilen önlemler alınamıyor. Herşeyden önce, denetimler sıklaştırılırsa, ardiyeciler odun-kömür satmaz, yurttaşlar zor durumda kalır düşüncesi yerleşmiş. Bunun da denetimlerde etkisi oluyor.

YARIN:
ZABITA MÜDÜRÜNÜN GÖRÜŞLERİ

NASIL DOGRU TARTSIN— Fotoğrafta kamyonun yanında duran kasa gibi şey aslında kantar. Kasa da tartı kabı. Bir kere kantarın duruşu doğru değil, nasıl doğru tartsın?......

DUYURU
HALKEVLERİ GENEL MERKEZİ

Ruhi Su-Timur Selçuk
23.2.1980
Arı Sineması
Saat. 21.00
Davetiyeler : Halkevleri Genel Merkezi, Vali Konağı arkası, Ulus-Zafer Çarşısı altı Doğu Kitabevi–Çağdaş Sahne ve konser günü Arı Sineması'ndan temin edilir.

(Demokrat: 629)

Siz niye CHP'ye üye oldunuz?

Parti ve particilikten pek anlamayız...

Ama kısır bilgilerimizle de olsa bir partiye üye kaydedilirken niçin üye olunduğunun sorulduğunu biliriz. Daha doğrusu yine kısır bilgimizle ve bildiğimiz kadarıyla, partilerin bir programı vardır ve bu programı kabul eden başka şartlarla birlikte parti üyesi olur.

Ama CHP gençlik kollarının üyelerine gönderdiği bir form bu kısır bilgilerimizde de yanılıyor muyuz diye bizi düşündürdü. Öyle ya yarımyüzyılı aşkın geçmişi olan koskoca CHP, tutmuş yarım yüzyılı aşkın bir süre sonra üyelerine, "NEDEN ÜYE OLDUNUZ—NEDEN CHP'Yİ TERCİH ETTİNİZ" diye soruyor. Gençlik Kolları Genel Başkanı Hasan Belovacıklı bunun yanısıra üyelerine şunları da soruyor: İşiniz, dernek, sendika, kooperatif, birlik vb. üyesi misiniz, hangisine, parti içinde görev durumunuz, çalışmalarımız hakkındaki düşünceleriniz, ve üç satırlık bir bölümde, Türkiye'nin sorunları ve CHP ile ilgili diğer düşünceleriniz.

Gerçi biz parti ve particilikten birşey anlamayız dedik ama bu kadar da değil. Üyesine onyıllar sonra niçin üye olduğunu soran bir partinin hakkındaki düşüncelerimizi ve o partinin en iyi bizler yönetiriz dediği Türkiye'nin sorunlarını üç beş satıra sığdıramayacak kadar çok anlarız.

Hem öyle bir çok anlıyoruz ki, CHP gençlik kollarının bu bilgiler için niye il ve ilçe kayıtlarına başvurmadığı, kendi içlerindeki çekişmelerde ben kazanacağım sen kazanacaksın kavgası için yüzlerce üyeyi salt şu ya da bu kongrede el kaldıran robotlar olarak gördüğünü, kendi grubu kazanması için evindeki torunundan dedesine kadar herkesi üye kaydedip delege yapmaya çabaladığını bilecek kadar!.

Ama bir şey daha biliyoruz. Sanırız CHP nin büyükleri bunun da gayet iyi farkındalar. O, sadece kendilerine el kaldırmak üzere üye yaptıkları binlerce kişi, daha geçen Ekim ayında bir sürü değil; gören, duyan ve hakedene karşılığını veren olduğunu çok iyi kanatlamıştır. CHP Gençlik kollarının niye CHP'yi tercih ettin diye sorduğu üyeler, 1979 Ekiminde sandık başlarına gitmeyerek, "niye üye olduğunu değil niye artık üye olmaktan vazgeçtiğini" kanıtlamıştır.

Akılları başlarına hala gelmeyenler bu dar grup çıkarlarıyla uğraşacaklarına o üç satırlık yere CHP ve Türkiye'nin sorunları hakkındaki düşüncelerini kendileri yazsalar da, biz de öğrensek bari. Biz de size soruyoruz niye CHP'ye üye oldunuz?

10. CUMHURİYET HALK PARTİSİ'NİN BİRİMLERİNDE GÖREVİNİZİ İŞARETLEYİNİZ.
1. PARTİ DELEGESİ ☐
2. İLÇE YÖNETİMİ ☐
3. İLÇE GENÇLİK KOLU YÖNETİMİ ☐
4. İL YÖNETİMİ ☐
5. İL GENÇLİK KOLU YÖNETİMİ ☐
6. PARTİ GENEL YÖNETİMİ ☐
7. PARTİ GENÇLİK KOLLARI MERKEZ KURUL ☐
8. GÖREVİM YOK ☐

11. CUMHURİYET HALK PARTİSİ İL VE İLÇE GENÇLİK KOLUNUN ÖRGÜTSEL VE SİYASAL ÇALIŞMALARI SİZCE YETERLİ MİDİR?
1. YETERLİ ☐
2. KISMEN YETERLİ ☐
3. YETERSİZ ☐

12. BU ÇALIŞMALAR YETERSİZSE;
1. SİZCE NEDENLERİ ?
2. DAHA YETERLİ HALE GETİRİLMESİ İÇİN ÖNERİLERİNİZ

13. CUMHURİYET HALK PARTİSİ'NİN TOPLUMSAL ÖRGÜTLENMESİYLE İLGİLİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ NELERDİR? YAZINIZ.

14. CUMHURİYET HALK PARTİSİ'NE ÜYE OLMAYI NEDEN TERCİH ETTİNİZ? YAZINIZ.

15. TÜRKİYE'NİN SORUNLARI VEYA CHP İLE İLGİLİ DİĞER DÜŞÜNCELERİNİZİ KISACA ÖZET OLARAK AÇIKLAYINIZ.

UMUMİ İSTEK ÜZERİNE TEKRAR SİNEMAMIZDA

Batıl'ın gözyaşları (Yılın filmi)

İki yıl önce Sinema Türkiye'de gördüğünüz, sizi heyecandan heyecana sürükleyen bu filmi umumi istek üzerine yeniden perdelerimize getiriyoruz.

BATIL'IN GÖZYAŞLARI

Bu filmde herkes kendini bulacak!

"Kendi halimde bir işçiydim. Birden bire korkunç bir fırtınayla sürüklendiğimi hissettim. Kendimi kaybetmişim. Gözlerimi açtığımda herşeyi anladım. Meğer devalüasyona yakalanmışım."

İşçiler, patronlar, bu film hepinize sesleniyor!

"Bir köşeye bir-iki milyon dolar atmıştım. Bir sabah uyandığımda elli milyonum vardı. Dünyalar benim olmuştu."

Evet, Batıl'ın Gözyaşları filmi yeniden sinemamızda!

NOT: Bu gösteride, millet ikinci kez yutmaz diye baş oyuncu Bülent Ecevit'in yerine Süleyman Demirel'i getirdik. Bir de filmin sonu biraz değişti galiba. Bu değişiklikler için seyircilerimizden özür dileriz.

Sinema Yönetim Kurulu
IMF, NATO, OECD, TUSİAD, TİSK, MESS: TİS,...

Roma yanıyor

"Tariş'i zorbalıkla elde tutmak için, İzmir'i savaş alanına çeviren, esnafa dükkan açtırmayan, halkı ekmeksiz bırakanlardan 1392 kişi gözaltına alınmış fakat yalnız 41 tanesi tutuklanmıştır"

Bu rakam gerçekten azdır.

İzmir halkının tümü tutuklanmalıdır, militanlarla aynı havayı teneffüs etmişlerdir, zehirlenmiş olabilirler.

Hele o Tariş........

Bombalarla, dozerlerle yıkılmalı "dümdüz edilip yakılmalıdır.

Sonra karşısına geçip üzüm yenmelidir.

xx

Yok, yok...Neron'a benzeyemezsiniz, sayın Demirel .. O daha insaflıydı....

–YAZISIZ–

Muhalefet

Erbakan'ın ortaya attığı muhalefet modasından sonra Ecevit şunları söylemiş:

"CHP bugünkü iktidara destek olan bir parti kadar bile muhalefet yapmıyor. CHP'nin böyle ılımlı olmasına rağmen Türkiye'de olaylar oluyor."

Ne derler, kimileri övünürken kabahatini söylermiş. Ama acaba Ecevit Demirel'e destek olmakla övünecek hallere de mi düştü?

Halk şiiri yol gösteriyor

Rıza ZELYUT

Değişimin Şiiri: Halk şiirinin doğuşunu açıklamaya çalışanlar, Prof. M. Fuat Köprülü'ye yaslanarak derler ki : "Ortaasya'da çobanından padişahına değin herkese aynı türküyü söylerdi. Bu türküler dörtlükler biçiminde olur ve hece ölçüsüyle yazılırdı... Yani, bizim şiirimiz hiç değişmemiştir..."

Hiçbir çağda, bir toplumun çobanıyla padişahı aynı türküyü söylememiştir.Öte yandan Ortaasya'daki kazılarda ele geçen şiir örnekleri, hiç de öyle dörtlük biçiminde ve hece ölçüsüyle yazılmış örnekler değildir. Özetle: kafiyeler (uyaklar) sonunda değil başta görülmekte, zaman geçip Batıya göçlerle birlikte son kafiye oluşmakta ölçüsüz olan dizelerde

İslam uygarlığı çevresine girildikçe bir hece ölçüsünün oluştuğu izlenmektedir. Zamanla dizeler, dörtlükler biçiminde kümelenirler. (Bunlara, R.Rahmetli Arat'ın, "Eski Türk Şiiri" adlı yapıtında bol örnek vardır...)

Bu söylediklerimiz bile , halk şiirinin, başlangıçtan bu yana büyük değişiklikler geçirdiğini, kalıp olarak bile sürekli yenilendiğini göstermektedir. Yani toplumsal yapıyla birlikte şiir de değişmektedir. Halk şiirinin gelenekselleşen yapısı günümüzde de zorlanmaktadır. Örneğin İhsani, biçim değişikliklerini şiirlerine sokmuştur. 12 Mart faşizminin Elrom'la ilgili tutuklamaları sırasında kadın devrimcilere de akıl almaz işkenceler yapılmıştı. Bunlardan birisi olan K. Deniz Özen'le ilgili olarak yazdığı şiirinin bir bölümü şöyle İhsani'nin:

"Anlatayım yargıç bey/Başından/Yani o İsrael yahudisi/Uğursuz konsolosun/Kaçırılışından/Bir saat kadar sonraydı./Gün karaydı.

Gözü dönmüş/Ruhu sönmüş bir kaç adam/ Beni işyerimden gelip aldılar./Götürüldüğüm yerde/İnsan kılığına sokulmuş canavarları/Üzerime birer kara yılan gibi saldılar."

Halk ozanlarının şiirlerinde, aydınların şiirine doğru bir açılım söz konusudur. Halbuki , kapitalizmin gelişmesinin, feodalizme özgü bir kurum sayılan halk ozanlığını yok edeceği söyleniyordu. Bir ara, Aşık Veysel bu yargıyı zayıflattı. Ama o ölünce bu düşünce başka biçimde söylendi: Veysel öldü , halk şiiri öldü...

Sınıflı toplumlarda, yani Türkiye gibi bir avuç azınlığın geri kalan milyonları ezip sömürdüğü yerlerde , halk şiiri sömürülen yığınların dolaysız sesi olarak ortaya çıkar. İçeriğinde bir yığın çelişki bulunsa bile o, yoksul yığınlarla birlikte zorunlu olarak var olur...

Dinsel Şiir mi? Halk şiirinin, Anadolu'da oluşum ve gelişim dönemindeki devrimci şiirlerine bakarsak, bunlarda bir dinselliğin bulunduğu görülür. Özellikle Pir Sultan Abdal'ın o coşkulu şiirlerinde bu durum rahatça izlenmektedir ! "Özü öze bağlayalım/ Sular gibi çağlayalım/Bir yürüyüş eyleyelim/Tevekkeltü taalallah (:Olacağı allahtan bilip boyun eğmek)

Pir Sultan ki zamanın en güçlü devletine kafa tutmuş, düşüncelerini, ölüm anında bile cellatlarıyla alay ederek dile getirmiştir. Bu yüzden, onun şiirlerini tümden dinsel şiir saymak, yanlıştır. Bu anlayışın nerelere kadar uzanabileceğini faşizmin Maraş Katliamı net biçimde göstermektedir.

Pir Sultan'ın öğrencilerinden olan aşık Nesimi: "Sorma be birader mezhebimizi/ Biz mezhep bilmeyiz, yolumuz vardır." diyerek mezhepçiliği daha o çağda reddetmiştir. Zaten, Osmanlılar da bunlara, mezhepleri nedeniyle değil de mezheplerini bir kıyıya bırakarak Şeyh Bedreddin yolundakilerle geniş bir direniş cephesi oluşturdukları için kızarlar. Bu dönemdeki mücadelelerin dinsel kılıflar içinde oluşmasını Engels şöyle açıklıyor.

"Hatta, 16 yüzyılın din savaşları adı verilen şeylerde bile, her şeyden önce, çok olumlu maddi sınıf çıkarları söz konusuydu ve bu savaşlar da , daha sonra İngiltere ve Fransa'da ortaya çıkan iç çatışmalar kadar sınıf savaşımları idiler" (Bak: Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim, s.52 vd...)

Bu açıklamadan da çıkartabileceğimiz gibi şiir silahlı ayaklanma için bir araç olarak görüldüğünde, dinsel terimler onun gücünden bir şey alamamaktadır. Her zaman boynu kesilse bile yolundan dönmeyeceğini söyleyen Pir Sultan var olan değerleri devrimci eylem içinde nasıl kullanabileceğimiz konusunda bizlere ilginç dersler verir.

Eylemin Şiiri: Halk şiirinin en kalıcısı, eylem içinden fışkıran şiirdir. Halk ozanı bir eylem adamı olduğunda, deneyi sonsuzlaşıyor, yaşamı bin bir zenginliklerle kazanıyor, gerçeğe en dolaysız yoldan ulaşabiliyor. Geçmişten günümüze yankılanan en gür seslere baktığımız da, bunların eylemci ozanlar olduklarını görürüyoruz. Halbuki düzenle uyuşum içindeki ozanlarınsesleri çoktan yitip gitmiştir.Bu olgu, günümüz sanatçıları için de geçerlidir. Hem de daha yakıcı biçimde. Unutmamalı eylemsizlik rahattır ama yaşı, kişinin yaşına eşittir.

Halk şiiri gösteriyor ki, sanat, sanatçının hayal etme yetkisinden doğmaz. O eylem içinden yükselir, hayal gücüyle biçimlenir, renklenir, sanatçının yeteneği ile kucaklaşıp canlanarak yaşamın içine girer. Tutarlı bir eylem koymakla değerli bir sanat eseri yaratmak eş değerde işlerdir. Unutmamak gerekir ki eylem yalnız dünyayı değiştirmekle kalmaz, dünya ile birlikte insanı da değiştirir.

Ankara'da yeni bir kültür merkezi açıldı

Ankara'da "Eti Kültür Merkezi" adıyla yeni bir Sinema-Tiyatro merkezi açıldı. 15 Şubat Cuma günü basın galası ile çalışmalarına başlayan Eti Kültür Merkezi'nde ilk olarak Yavuz Özkan'ın yönettiği ve senaryosuna Mahmut Tali Öngören ile Yavuz Özkan'ın yazdıkları 'Demiryol'' adlı film gösterildi.

Maltepe'deki eski Eti Sineması'nda çalışmalara başlayan Eti Kültür Merkezi'nde mart ayında "İki Dünya" adlı tiyatro oyunu sahnelenecek.

Bu kez Cüneyt Gökçer çalışanları istifaya çağırdı

KÜLTÜR BAKANLIĞINCA DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE ATANAN CÜNEYT GÖKÇER, DEVLET TİYATROLARINDA ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTLÜ OLDUĞU DERNEK YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN İSTİFAYA ÇAĞRILMIŞTI.

Devlet Tiyatroları çalışanlarının 1950'sinden 900'ünün Ergin Orbey'in görevinde kalması için imza toplamalarına karşın, çalışanların bu demokratik istekleri görmezlikten gelinmek istenerek, Kültür Bakanlığınca Cüneyt Gökçer tekrar Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'ne atanmış, o da bu görevi kabul edip eski koltuğuna yerleşmişti.

Bunun üzerine Devlet Tiyatroları'nda çalışanların örgütlü olduğu derneklerin yöneticileri iki kez Cüneyt Gökçer'i ziyaret edip çalışanların kendisi ile bir toplantı yapmak istediklerini belirtmişlerdi. Ancak Cüneyt Gökçer "Ben çalışanları kendim toplantıya çağırırım" diyerek, örgütlerin bu çağrısını reddetmişti. Bunun üzerine tüm örgütlü çalışanların da isteği ile, Tİ-SAN DETÇA, TÜM-DER ve DEVLET SAHNE VE MÜZİK SANATÇILARI BİRLİĞİ yöneticileri Cüneyt Gökçer'e aşağıdaki telgrafı göndererek kendisini istifaya çağırmışlardı. Daha sonra aynı çağrıyı 6 Ocak 1980 günü Ankara Yeni Sahne'de, Uğur Mumcu, Onat Kutlar, Yılmaz Onay ve Mahmut Tali Öngören'in katıldıkları "Sanatta Özgür Araştırma ve Özgür Yaratma" konulu açık oturumdan önce, oturuma katılan geniş izleyici kitlesinin de bilgilerine sunmak üzere bir kez daha okumuşlardı.

Cüneyt Gökçer ise olanları sessizlikle karşılar görünüp memur kıyımı atama, yer değiştirme, sürgün gibi uygulamalarda bulunarak, bu göreve atanışının gerekçelerine uygun, kendine özgü bir cevap verme politikası izliyordu.

Çalışanların "Tiyatro çalışanlarınındır", "doğru üretimi sürdürmeye devam edeceğiz ve provaları daha önce asılmış oyunlarımızın kaldırılmasına asla müsaade etmeyeceğiz" şeklindeki kararlılıkları karşısında, kendince elverişli bir politika olacağı düşüncesinden yola çıkarak bu alanda gerilemiş görünen Gökçer, aslında dişlerini göstermek için bahane arıyordu. Gerçekten de 16 Ocak 1980 günü Devlet Tiyatrolarında yıllardır sanatını sürdürmekte olan bir ünlü sanatçının, en doğal hakkı olan burs sınavına giriş dilekçesini, bir pazarlık şekline dönüştürerek, daha önce kendisine çekilen telgrafı kastedip, dilekçeyi imzalamak için "Ya benden özür dilersin, ya da onursuzluğumu kabul eder imza etmezsin". "Git demeğinden istifa et" şeklinde sözler söylemiştir. Bunun üzerine sanatçı arkadaşımız "Ben örgütlü bir kişiyim, beni satın alamazsınız. Demek dilekçelerini imzaladıklarınız size kişiliklerini satan adamlarmış!" diyerek dilekçelerini alıp odadan çıkmıştır.

17 Ocak günü tüm baskı, kıyım ve sürgünlerin üzerine böyle olaylar da eklenmeye başlayınca, örgütlerin yöneticileri Cüneyt Gökçer'i tekrar ziyaret ederek, kendisini istifaya çağırmış olmalarına karşın, anti-demokratik uygulamaları sürdürüşünü kınayan bir bildiri okumak ve kendisini tekrar istifaya çağırmak istediler.

Önce yöneticileri odasına kabul eden Gökçer, metnin ilk paragrafında sinirlerine hakim olamamış, çalışanların temsilcilerine "Sen istifa et, sen kendi mesleğinle uğraş, sen mesleğini yapmıyorsun, başka işlerle uğraşıyorsun" gibisinden sözler söylemiş, temsilcilerin çalışanların isteği olan bu bildiriyi" lütfen sonuna kadar dinler misiniz" uyarısına" Hayır dinlemeyeceğim, dinlemek istemiyorum" şeklinde yanıtlar vermiş, bunun üzerine yönetim kurulları, çalışanlarla arasında en ufak olumlu bir bağ olmayan bu genel müdürün odasından mütebessim ama sessizce çıkmışlardır. Sonra görüşmenin sonucunu merak eden 150 kadar çalışana görüşmenin bu sonuçlanış şekli aktarılmış, çalışanlar olayı kahkahalarla karşılamıştır.

Tüm örgütlü çalışanların isteği ile, Tİ-SAN, DETÇA, TÜM-DER ve DEVLET SAHNE VE MÜZİK SANATÇILARI BİRLİĞİ yöneticilerinin Cüneyt Gökçer'e çektiği telgraf.

Daha sonra Gökçer'e okunamayan metnin tümü çalışanlara okunmuş, savaşımın sürmesinde kararlılık daha da moralli bir şekilde tekrarlanıp yine kendinden emin bir topluluğun sessizliği ile dağılınmıştır. Cüneyt Gökçer'in dinlemek istemediği metnin tümünü yayınlıyoruz.

DEVLET TİYATROSU

Cüneyt Gökçer'e çekilen telgraf:

Sayın Cüneyt Gökçer,
Devlet Tiyatroları çalışanlarının, sizinle toplu görüşme isteğine bir kaç kez yinelendiği halde, olumlu yanıt alamayınca, düşüncelerimizi içeren aşağıdaki telgrafın çekilmesi uygun görülmüştür.

Uzun yıllar Sanat Kurumu'muza Genel Müdürlük yaptınız. Biz çalışanların uzun süre somutlaşmayan, sanat onuru, sanatın özgürlüğü ve dayanışma bilinci (ancak sizin görevinize son verdikten sonra) bir çığ gibi büyümüştür.

Eğer, geçmişteki yanlışları düzeltmek, yinelememek düşüncesi ile, (yuvama dönüyorum) derseniz, ancak bizi güldürürsünüz. Arkada bıraktığınız yirmi yıllık bir deneyim var.

Kanımızca onurlu bir sanatçı istenmediği sanatçı toplumuna yönetici olmayı, herhangi bir nedenle hele politik pazarlıklar sonucu asla yüklenmez. Bütün bunları size yakıştırmamakla birlikte, bugünkü koşullarda görev almanızı sanatçı onuruna ve sanata yöneltilen çok kısa süreli bir engelleme ve kesinkes, sanat ve sanat özgürlüğünün akışını durduramayacak basit bir değişiklik olarak yorumluyoruz.

Üzüntümüz, bir Sanatçı'nın (ki bu sizsiniz) tiyatro tarihine büyük sanatçı olarak değil, hırsını onuruna yeğlemiş bir kişi olarak geçmesi kuşkusudur. Yoksa "özgür sanat anlayışı"nın sürekliliğini siz ve sizin gibi düşünenler çoğunlukta bile olsa engelleyemeyeceklerdir. Bunu bilmenizde sizin adınıza yarar vardır.

Sanata saldırıların yoğunlaştığı şu ortamda, Devlet Tiyatroları'nda yönetim değişikliği istemeyen biz çalışanların imzalarını anımsatarak ve sanatçı onurunuza dayanarak İSTİFA çağrısında bulunuyoruz. Saygılarımızla. 4.1.1980

DET-ÇA (DEVLET TİYATROLARINDA ÇALIŞANLAR DERNEĞİ) DEVLET SAHNE VE MÜZİK SANATÇILARI BİRLİĞİ, Tİ-SAN (TÜM TİYATRO SANATÇILARI BİRLİĞİ), TÜM-DER (TÜM MEMURLAR BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ)

Halk Ozanı Hüseyin Çırakman'la söyleşi

"Şiirde ezilen halkın sorunlarını anlatmaya çalışıyorum"

Sibel ÖZKAN

—Kendinizi tanıtır mısınız?

—Ben yıllarca, sazıyla sözüyle halk ozanı geleneğini sürdüren, halkın içinde, onun ezilmişliğini, geri kalmışlığını, haklarını, insanca yaşama mücadelesini çalıp okuyan bir halk ozanıyım. Hemen şunu da ekleyim, sadece halkın ezikliğini, sömürüldüğünü ve geri kalmışlığını söylemek de yetmiyor. Gerçekten de halkın insanca yaşaması için kurtuluş yollarının ne olduğunu, bu halkın faşist baskıdan, emperyalizmden, kapitalizmden ve sömürülmekten nasıl kurtulacağını söylememiz, bunu çalıp, bunu halka iletmemiz gerektiğine inanıyorum.

—Halk ozanlığına nasıl başladınız, sizi bu yolda etkileyen şeyler nelerdir?

—İlk olarak, babamın halk ezgilerini, Usta Aşık deyişlerini sadece okuması beni etkilemiştir. İkincisi, onbeş yaşlarında her delikanlı gibi aşk ve sevgiye ilgi duymamdır. Daha sonraları kırsal bölgedeki dar gelirli aileler gibi yoksulluk içinde geçen günlerimizin çöküntüsü içinde üzüntü, keder, arzu ve istekler dizilerini sıralamaya başladım.

—Bir eser yaratırken nelerden, hangi olaylardan etkilenirsiniz?

Onbeş, yirmi yaşlarında aşk ve sevgi yönünden etkilenirdim. Daha sonra yirmibeş, otuz yaşlarında bu düşüncem değişti. Okuduğum şiirlerde insan sevgisini, doğa sevgisini aramaya başladım. 1970'den bu yana da şiirde tümüyle ezilen halkın dert ve sorunlarını, insanca yaşaması için mücadelenin gerekliliğini anlatmaya çalışıyorum. Ayrıca şiir yapısı içinde vezin, kafiye, hece, sanat, akış, buluş, fikir olması gerektiğine inanıyorum.

—Basılı eserleriniz var mı? Şiirlerinizi nasıl topluyorsunuz?

—Yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldiğimden bu yana tüm haksızlıklara, vurguna, talana, sömürüye, baskıya zulüme karşı olmuşumdur. Hiç birkişiye, kuruma, kuruluşa, methiyeler ve övgüler yazarak, yağcılık yaparak para kazanmamışımdır. Bu bir gerçek ki atasözüdür: Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar. Gerçekten de doğruyu söyleyen aç olacağı gibi ben de açım. Şimdiye kadar 8 telli sazımla 8 nüfusu geçindirdim. Bu nedenle maddi olanaklarım elvermediği için şiirlerimin hepsini bir kitapta toplayamadım. Bugüne kadar 5 kitap yayınladım. En son kitabımda Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Seyrani, Dadaloğlu, Köroğlu ve Aşık Veysel'den ve günümüz ozanlarından 45 ozanın hayatları ve birkaç şiirleri ile eleştiriler yer almaktadır.

—Sizi en çok etkileyen birkaç şiirinizi bize okur musunuz?

—Beni etkileyen şiir meselesine gelince, ananın her yavrusunu sevdiği gibi tüm şiirlerimi severim. Fakat en çok günlük olmayan, halkın yıllardır süregelen özlemleri ile yoğrulan şiirlerimi daha çok severim. Şu şiiri bugünümüz için, bugünlere nasıl gelindiğini anlatmak için yazdım.

BUGÜNE

Halkı bölüp, milliyetçi cepheler
Kura kura getirdiler bugüne
Körler ekmek saçar kendi tepeler
Dura dura gedirdiler bugüne

bir mutlu azınlık sürdü sefayı
Fakir işçi, köylü çekti cefayı
Eşi, dostu ahbap içni kafayı
Yora yora getirdiler bugüne

Arap çölü yapmak için burasın
Çok örttüler yüzlerinin karasın
Şeriatın yobazlığın yarasın
Sara sara getirdiler bugüne

Veren alın diyorlardı bu canı
Eğer öldürürsen inancın hani
Faşist gibi düşünmeyen insanı
Vura vura getirdiler bugüne

Dil, din, ırk ve mezhepçilik ayırıp
Gericiler tarafını kayırıp
Yoksul halkı birbirine koyverip
Kıra kıra getirdiler bugüne

Yanlış sanmap Çırakman'ın sözünü
Halk gözüyle bak ki görün özünü
Abdülhamit Han'la, Turan izini
Süre süre getirdiler bugüne

—Türkiye'deki toplumsal değişme ve gelişmeleri ozan gözüyle nasıl değerlendiriyorsunuz?

—Bunun bilimsel bir mantık ölçüsü içinde cevaplayayım. Herşey değişim süreci içindedir. Değişerek bugüne gelinmiştir, değişerek yarına gidilecektir. İlkel toplumdan köleci topluma, köleci toplumdan feodal topluma, feodalizmden kapitalizme ve emperyalizme geçiş olmuştur. Bu saydıklarımın hepsi de belirli zaman içinde halkın bilinçli mücadelesi ve çağı gereği olarak değişmişlerdir. Bugün de sermaye ve sermayenin koruyucuları ne kadar halka baskı yapsalar da mutlaka, ezilen halk insanca yaşama mücadelesinede zafere ulaşacaktır. Çünkü çağın akışını hiçbir güç durduramamıştır. Durduramayacaktır. Her gecenin bir gündüzü olduğu gibi her baskının, her zulmün sonu yok olmaktır.

Halk Şiirinde Toplumsal Olaylar ve Başkaldırmalar

18 MEHMET BAYRAK

Ax de biye, biye na ima biye!
Şahine mı qole de xwo gureto,
Siyo basqıne alayiye;
Vano, "tersa mı sare mı talde kuyo
Konye Deersim de ne mano çena u ceniye.."

Ah oldu, bize neler oldu!
Şahin'im bir çete almış yanına,
Gitmiş alay baskınına;
"Korkarım, ben de ölürsem" diyor,
"Dersim dağlarında kalmaz kızlar, kadınlar"

Ax, ko romerdiyo bı heniyo!
Esker nao amo koye Dersimi muniyo.
Şahir vano, "dı sarey viyarnay mı ra,
Ju ye Xanım o, ju ye Aleşir Efendi yo.."

Ah, pınarsız dağ erisin!
Asker gelmiş kuşatmış Dersim dağını.
Şahin, "iki kesik baş geçirdiler yanımdan" diyor
"Biri Hanım'ın, biri de Alişer Efendi'nin.."

(.....)

Dersim olayını genel görünümüyle yansıtan ürünler de oldukça yoğun. Bu doğrultudaki ürünlerin birinde bir kesit:

Dest ü bojiye ma zubinra greday
Tedıma gredayme ceni u camerdi
Kerdime top berdime vere kerte Mazgirti
Ardi verva ma "ağır makineliye" qurmus kerdi
De way way way uy begemi way
Vake "zalımu rew marane domane ma vışiyay"

Elimizi kolumuzu bağladılar
Peşpeşe bağlandık kadınlı erkekli
Toplayıp götürdüler bizi Mazgirt'in tepesine
kurdular önümüze ağır makineliler
Vay vay vay, vay beyim vay
Dediler, "zalimler bizi çabuk vurun
çocuklarımız ürktüler..."

Biraz önce vurguladığımız gibi, halkın benimsediği kişiler üstüne türkü ve ağıt yakma geleneği günümüzde de sürüyor. Bunun bilinen son örnekleri 12 Mart döneminde katledilen devrimci gençler üzerine yakılanlar.

Nurhak dağında vurulan Sinan Cemgil ve arkadaşları üstüne yakılan türkünün ilk iki dörtlüğü şöyle:

Jandarma kurşunu çaldı
Canını teninden aldı
Nurhak'a abide kaldı
Dağlar aldı selamımı
Dört bir yana haber salsam
Öldü desem inanır mı
Dağlar bana geri verin
Kadir'imi Sinan'ımı

Annesinin, İbrahim Kaypakkaya için yaktığı ağıt da bunun ilginç örneklerinden. Sözkonusu ağıtın bir öbeği şöyle:

Benim yavrum muradını alamamış
Bayrak dikilip de düğün olmamış
Okumuş da muradını almamış
Yaralı gövdene kurban olurum
Ben de senin yollarına ölürüm

BAŞKALDIRI TÜRKÜLERİNİN YAYGINLAŞMASI

Başkaldırı türkülerinin dilden dile dolaşması ve kimi zaman yeni eklemelerle geliştirilmesi, çok uzun süreler yaşarlıklarını korumalarını sağlar.

Dün olduğu gibi günümüzde de bu türkülerin yaygınlaşmasında ve yaşarlıklarında önemli bir etken de, olay kahramanını (sosyal eşkiya, zeybek, efe, başkaldırıcı) benimseyen ve onların son'larına üzülen halk ozanlarının onları türküleştirmeleri ve sazlarıyla dillendirmeleridir.

Başkaldıran insanın haklılığı ve ünü doğrultusunda, türküsü de yaygınlaşır, kitle iletişim araçlarının yaygınlık kazanmadığı dönemlerde bile bu türkülerin halk arasında yaygınlık ve etkinliklerini sürdürdükleri görülür. Ancak sonradan kitle iletişim araçlarında –bilinçli olarak– bu türkülere yer verilmeyerek unutulmaya bırakılmaları, özellikle ünsüz ürünler üzerinde etkili olmuş ve birçoğunun yitip gitmesine yolaçmıştır.

Olay kahramanın haklılığı ve ünü kadar, yaratılan türkünün estetik dokusu da o türkünün yaygınlaşmasında rol oynar. Konuya eşkiya ve efe türkülerinden giderek yaklaşan Hüsnü Yüksel, –bugünkü anlatımla– şunları söylüyor:

"Eşkiya türkülerinin birçoğunda bireysel olaylarla tarihsel ve ulusal oluşumların birleştiği, kaynaştığı görülür. Bu türkülerin halk arasında güçlü bir yer tutabilmesi için liriklik, ortaklaşalık(maşerilik), gerçeğe uygunluk, doğruluk, güzelduyumsallık (sanatkârânelik) özellikleriyle birlikte yiğitlik, mertlik, cesurluk, liderlik duygularının da terennüm edilmiş olması gerekiyor.

Bu özellikteki eşkiya türküleri halk üzerinde derin etkiler yapmakta ve izler bırakmaktadır.

(DEVAMI VAR)

Yarın her şey güzel

(Baştarafı 1. Sayfada)

hakkına son veren ve çalışma alanını daraltan işlerden devlet çekilecek. Yabancı sermayenin akışını yavaşlatan ve durduran engeller ortadan kaldırılacak. Türkiye'de petrol bulmak amacıyla cari mevzuat ve uygulama cesaretle değiştirilecek. İktisadi Devlet Teşekkülleri ürünlerinin fiyatları ile maliyetleri arasındaki dengesizlik meydana gelmesi önlenecek. Dış kredilerin akışının sağlanması için görüşmeler hızlandırılacak, sanayicilerin aradığı dövizin Merkez Bankası kasasında bulunması sağlanacak.

Yerleşme merkezlerinin tümü otomatik telefona kavuşacak, büyük sulama projeleri devreye sokulacak, 65 yaşını dolduran yaşlılara, hiç bir geliri olmayan dul ve çocuklu kadınlara maaş bağlanacak. Asgari ücret vergi dışı bırakılacaktır."

Demirel zaman zaman düzenlediği basın toplantıları ve çeşitli kişilerle görüşmelerinden sonraki açıklamalarında da ekonomik konularda şunları söylemişti:

"Batı ülkelerinde hükümetler, ilk yüz günde yapacakları acil işleri açıklarlar. Kendi başarılarını ölçmek, geriye dönüp "Ne yapabildik" diye bakmak için.

Bakanlar Kurulu, ilaç, kömür, yağ, mazot, benzin, tüpgaz, şeker ve diğer maddelerin vatandaşa yeterince ve zamanında ulaştırılması için gerekli her tedbir süratle alınacaktır.

"Servet beyannameleri iade edilecek, katma değer vergisine geçiş çalışmaları hızlandırılacak, yeni vergi tasarısı en kısa zamanda meclislere sunulacak ve vergi adaleti sağlanacak."

"Enflasyon kontrol altına alınacak, enflasyon hızının yüzde 30'a düşürülmesi sağlanacak. Enflasyonun hızını kesebilmek için gerekirse zam da yapacağız."

Başbakan Demirel, artan toplumsal olaylar için de Ecevit hükümetini zaman zaman suçlayarak şöyle konuşuyordu:

"Anarşi konusunda kesin tedbirler alınacak."

"Yardım edin Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ni kuralım. 1977 yılında Türkiye'de kurtarılmış bölge yoktu. Bir kleşinkof silah 50 bin liraydı. 100 bin liraya çıkmış. Silah kaçakçılarına engel olacağız."

"Yüz gün sonra sorun bana, kurtarılmış bölge maskaralığı diye bir şey kalmış mı. Silah kaçakçılığı Türkiye'de kanlı hareketin fevkalade bir parçasıdır."

"Polis Vazife Selahiyetleri Kanunu,
İller İdaresi Kanunu,
Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu,
Dernekler Kanunu
Emniyet Teşkilatı Kanunu,
DGM ve Fevkalade Hal Kanunu.
Silah kaçakçılığının sıkıyönetim kapsamına alınması.

Bunlar yüz gün içerisinde çıkarılacaktır."

"Bugünkü boyutları ile anarşi ve terör, bölücülük ve yıkıcılık siyasi olmaktan çıkmıştır. Sıkıntıların ve zorlukların ciddiyeti karşısında çıkmazda olduğumuzu kabul edemeyiz. Okullar, sürekli okunur hale getirilecektir."

"Girilmeyen köy, girilmeyen mahalle, ilçe tanımam. Kurtarılmış bölge rezaletini sileceksiniz."

"Sıkıntıların sebebi kötü idaredir. Bu tablo karanlık bir tablodur. Türkiye'yi Kore'ye, Küba'ya, Afganistan'a çevirmeye kalkanların burnunu yere sürtmezsek, namerdiz."

Demirel'in istediği 100 günün dolmasına bu gün bir gün kaldı. Demirel'in ilk günlerde söylediklerine bakılırsa, yarın herşey düzelecek, herşey daha güzel olacak. Bu güzel günlere bir gün kaldı!

GÜNÜN YAZISI

(Baştarafı 2. Sayfada)

İliğine kadar sömürdüğünüz TARİŞ işçisini, onun onurlu direnişini kötülemek için neler yapmadınız ki... Güya, TARİŞ işçisi duvarlara, "Türk askerini arkadan vur, Rus askerine selam dur" diye yazmışmış...

Size göre, Zilfi Sağanak ananın da, o elli yaşlarındaki anaların anası, ninelerin ninesinin de farkı yok TARİŞ'li işçiden... Bunu biliyoruz... Utanmazsanız, Zilfi Sağanak ananın da duvarlara, "Türk askerini arkadan vur, Rus askerine selam dur" sloganını yazarken öldürüldüğünü söyleyeceksiniz.

GÖSTERGE

(Baştarafı 3. Sayfada)

DİĞER BAZI RAKAMLAR

Demirel'in verdiği bazı rakamlar ise düpedüz "gerçek dışı" idi. Örneğin "Biz de doları 47 lira değil, 70 lirada bulduk" sözü böyle. Bunu yalanlayan en belirgin ifade ise kendi müsteşarının gazetelerde çıkan beyanlarıdır. Dolar, en abartmalı söylesek, 52 liraydı, devalüasyon yapılmadan... "Biz ortalama yüzde 7 kalkınma hızını sağladık" sözü de öyle. Hiçbir plan döneminde kalkınma hızı yüzde 6'yı geçmemiştir. Hele Demirel'in söylediği gibi enflasyon hiçbir plan döneminde yüzde 5–6 oranında kalmamıştır. Demirel'in söylediği, elde edilen her kilovat elektrik (fuel-oili) maliyeti de gerçek dışıdır. Demirel'in dışsatımın Kasım ve Aralık aylarında düşüşünü açıklayışı da gerçek dışıdır. Dışsatımlar onun anlattığı gibi tahsil olunan bedellerle değil, mallar "gümrük hattını geçince" istatistiklere girer. Ve önemli olan Demirel bu rakamları bile bile çarpıtmıştır. Yoksa hele enerji rakamlarında yanılması olanağı yoktur.

TEKSTİL

DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası Genel Başkanı Rıdvan Budak düzenlediği basın toplantısında her an greve gidebileceklerini söyledi.

(Baştarafı 1. Sayfada)

gulanmaktadır. İşçilerin emekçilerin daha fazla yoksulluğa, daha fazla sefalete boyun eğmeyeceği olup bitenler karşısında sessiz kalmayacağı bilindiğinden zam paketi zulüm paketi ile tamamlanmaktadır.

İşçilere, emekçilere ekonomik çözüm olarak daha fazla yoksulluk, daha fazla sefalet getirilirken, siyasi çözüm olarak faşizm dayatılmaktadır.

Yarım milyondan fazla işçinin toplu sözleşme döneminde bulunduğu bugünlerde işyerlerinde saldırılar yoğunlaşmakta, onbinlerce işçi sokağa atılmak istenmektedir.

Tekel'de, ve aralarında tekstil işçilerinin de bulunduğu TARİŞ'te ve Antbirlik'te yaşanan olaylar yeni MC ortaklığının işçi düşmanlığını ve demokrasinin başsavunucusu işçileri sindirme tertiplerini bir kere daha gözler önüne sermiştir. Ama aynı zamanda bu baskı ve tertipler karşısında işçi sınıfınızın kararlılığını da bir kere daha sergilemiştir.

Toplusözleşme taleplerimizde ücret artışı ile birlikte iş güvencesi, sağlıklı çalışma koşulları, sendikal hak ve özgürlüklerin teminatı yeralmaktadır. Keyfi işten çıkarmalara son verilmesini, iş güvencesinin sağlanmasını istiyoruz. İş kazaları bakımından ilk sıralarda yeralan işkolumuzda sağlıklı çalışma koşulları istiyoruz. Sendikal hak ve özgürlüklerimizi engelleme yolunda uygulanan baskılara son verilmesini istiyoruz. Bu taleplerimizi sonuna kadar savunacağız. Bugüne kadar sağladığımız ekonomik–demokratik kazanımları korumaya ve daha ileri götürmeye kararlıyız."

Rıdvan Budak, büyük tekellerin ve siyasi iktidarın baskısı nedeniyle anlaşmazlığın devam ettiğini söyledi. Budak "Tüm devrimci ve demokrat güçlerin ve uluslararası düzeyde Dünya Sendikalar Federasyonuna bağlı uluslararası Tekstil Sendikaları Federasyonu'na bağlı tüm dünya tekstil sendikalarının toplu sözleşmelerini desteklediklerini sözlerine ekledi.

Dev-Maden-Sen Genel Kurulu sürüyor

ANKARA (DEMOKRAT)

Dev-Maden Sen Genel Kurulu önceki gün Ankara'da toplandı. Olaylı başlayan kongrede Devrimci -Demokratik Birlik ve devrimci işçilerin adayı DİSK Yürütme Kurulu Üyesi Mustafa Aktolgalı Rafet Demirtel, Ali Deniz, 138 oy alarak divana gelirken Birlik Dayanışma grubu 78 oy aldı.

Kongrenin 1. gününde uzun tartışmalar oldu. Diyarbakır delegelerinin usulsüz seçimle geldikleri gerekçesiyle göreviiler tarafından içeriye alınmaması üzerine kongre salonunda iki gündür hava oldukça gergin. Kongre salonunda çok sayıda güvenlik kuvvetlerinin olduğu görüldü.

Devrimci Demokratik Birlik ve devrimci işçilerin delegeleri birlik dayanışmanın Diyarbakır olayını malzeme yaparak genel kurulu engelleme ve sabote etme çabalarını boşa çıkaracaklarını söylediler.

Türk-Yunan görüşmelerinde somut bir gelişme beklenmiyor

ANKARA (DEMOKRAT)

Türkiye ve Yunanistan arasında 1978 Mart ayında Ecevit - Karamanlis buluşmasından bu yana sürdürülen Dışişleri Bakanları Genel Sekreterleri düzeyindeki görüşmelerin beşincisi dün Dışişleri Bakanlığında başladı.

Görüşmelere katılmak üzere önceki gün Ankara'ya gelen Yunanistan Dışişleri Genel Sekreteri Byron Theodoropulos ile beraberindeki üç kişilik heyet, dün Dışişleri Genel Sekreteri Özdemir Yiğit ile ilk görüşmesini yaptı.

Dışişleri Bakanlığı yetkililerinden edinilen bilgiye göre, iki ülke arasındaki sorunların ele alındığı dünkü görüşmede, özellikle Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönmesi üzerinde duruldu. Ege Kıta Sahanlığı da dahil FIR hattı ve öteki sorunların tartışıldığı görüşmelerde, daha çok iki ülke arasındaki siyasi gerginliğin yumuşatılmasına yolaçacak gelişmelere ağırlık verildiği öğrenildi.

Dışişleri çevrelerine göre, beşinci kez yapılan söz konusu görüşmelerde somut bir gelişme beklenmiyor. Ancak iki ülke hükümetleri arasında son haftalarda ortaya çıkan gerginliği gidermek amacıyla görüşmelerin dostluk içinde geçtiği izlenimi yaratılmaya çalışılıyor. Yetkililer, Türk–Yunan sorunlarının çok boyutlu olduğunu ve Kıbrıs sorunu çözümlenmeden hiç bir konuda yaklaşım sağlamanın sözkonusu olamayacağını ileri sürdüler. Başkentteki diplomatik çevreler ise görüşmelerden fazla umutlu olmadıklarını ve daha çok "Turistik bir ziyaret" olarak değerlendirdiklerini söylüyorlar.

Öte yandan Yiğit ve Theodoropulos arasındaki görüşmelerin bugün sona ereceği ve ortak bir bildiri yayınlanacağı bildirildi. Yunan Theodoropulas bugün Başbakan ve Dışişleri Bakanı tarafından kabul edildikten sonra ülkemizden ayrılacak.

NE ALIRSAN 12,5

EMRE

Fakülte ve Yüksek Okullar Askeri Komutanlığı'nda tüm gazeteler yasaklandı

ANKARA (DEMOKRAT)

Fakülte ve yüksek okullar askeri komutanlığında dergi mecmua ve roman okunması yasaklanırken, Türkiye'de yayınlanmakta olan tüm gazetelerin de komutanlığa sokulması, okunması ve bulundurulması yasaklandı.

Fakülte ve yüksek okullar askeri öğrenci komutanı Kurmay Albay Sadrettin Gökay'ın imzasını taşıyan yasaklama kararında komutanlığın asıl görevinin doktor, eczacı, dişçi veteriner, mühendis öğretmen ve bando subayı yetiştirmek olduğu hatırlatılarak "ders dökümanları dışında hiçbir gazete, dergi, mecmua, roman (kütüphaneden alınanlar hariç) okunamaz'deniliyor.

Kararda ayrıca sınıf subaylarınca sık sık yapılacak kontrollerde emre aykırı hareket edenlerin cezalandırılacağı ve tekerrüründe emre, itaatsizlik suçundan askeri mahkemeye verilecekleri belirtiliyor.

TARİŞ

(Baştarafı 1. Sayfada)

sabah makineleri başında işi yavaşlattılar. Öte yandan TARİŞ'in Çiğli İplik Fabrikası'nda gözaltına alınan işçilerden 183'ünün mahkemeye sevkedileceği bildirildi.

İzmir'deki TARİŞ işyerlerinde dün sabah işbaşı yapan işçiler, öncelikle zeytinyağı ve üzüm depolama tesislerinde, işi yavaşlattılar. İşi yavaşlatma eylemine daha sonra TARİŞ'in diğer işyerleri de katıldı. İşçiler, işi yavaşlatma eylemine, Gültepe semtinde bir süre önce düzenlenen operasyonu ve halk üzerindeki baskıları protesto etmek, TARİŞ işyerlerinin faşistleştilmesine karşı çıkmak amacıyla yaptıklarını söylediler.

Bir ve iki nolu üzüm işletmelerinde dün üretime başlamaları doğrultusunda işveren tarafından işçilere çağrı yapıldığı halde, işçilerin içeriye alınmadıkları saptandı. Bu arada saat 9 sularında bir nolu üzüm işletmesine 35 tane işe yeni alınan faşistin, fabrikaya girmek üzere gelmesi, diğer işçiler tarafından tepkiyle karşılandı ve işyerlerine sokulmadı. İşe yeni alınan faşistlerin gruplar halinde işyerlerine girmeye çalıştıkları ancak işçiler tarafından engellendikleri görüldü.

Kolonya ve tahta kutu fabrikalarında işçiler, içerde oldukları halde üretime başlamadılar. Yağ kombinası işçilerininin de içeriye girdikleri ancak üretime başlamadıkları öğrenildi.

İşçiler fabrikalara jandarma denetiminde alındıkları için işten atılan işçiler fabrikalara sokulmadı. Bu arada Pamuk Yağı Kombinasında 25 ilerici devrimci işçinin daha çıkışı verildi. Aynı işyerinden daha önce de 170 işçi, işten atılmıştı.

İncir işletmesinde çalışmadan para aldığı saptanan Bekir Hacer, Necmettin Temiz, Cahit İçer, Mithat Keleş, Saffet Keleş adlı kişilerin işe yeni alınan faşistler olduğu işçiler tarafından açıklandı.

Öte yandan TARİŞ'in çeşitli fabrikalarında çalışan işçiler, bir bildiri yayınlayarak işten atılan işçilerin yeniden işe alınmalarını iş yerindeki faşist baskı ve uygulamalara son verilmesini isteyerek faşistlerin işe alınmamasını istediler.

TARİŞ İPLİK FABRİKASINDA YAKALANAN 183 KİŞİ MAHKEMEYE SEVKEDİLECEK

Öte yandan geçtiğimiz cuma günü askeri güçlerin desteğinde güvenlik kuvvetlerince boşaltılan TARİŞ İplik Fabrikası'nda yakalananlardan 183 kişinin en geç yarın mahkemeye sevkedilecekleri belirtildi.

Soruşturmaları sürdüren Karşıyaka Cumhuriyet Savcılığı geçen cuma günü gözaltına alınan 683 kişiden 500'ünün serbest bırakıldığını, mahkemeye sevk edilecek 183 kişi hakkında delil toplanmaya devam edileceğini açıkladı.

6 ilin daha sıkıyönetim kapsamına alınması düşünülüyor

ANKARA (DEMOKRAT)

Milli Güvenlik Kurulu 19 ilde devam eden sıkıyönetimin iki ay daha uzatılması ve yeni bazı illere sıkıyönetim konması konusunu görüşmek üzere bugün toplanıyor.

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün başkanlığında yapılacak olan Milli Güvenlik Kurulu toplantısına Başbakan Süleyman Demirel, Genel Kurmay Başkanı, Kuvvet Komutanları, ilgili bakanlar, Jandarma Genel Komutanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ve MİT Müsteşarı'nın katılacağı bildirildi.

SIKIYÖNETİM 25 İLE ÇIKARILIYOR

Öte yandan Milli Güvenlik Kurulu toplantısında 19 ilde uygulanmakta olan sıkıyönetimin iki ay daha uzatılmasının yanısıra 6 ilde daha sıkıyönetim uygulanmasına geçilmesi konusunda hükümete öneride bulunacağı ileri sürüldü. Edinilen bilgiye göre, İzmir, Hatay, Kayseri, Artvin, Kocaeli ve Bursa illerinde de sıkıyönetim uygulanması konusunda başbakanlıkta çalışmalar yapıldı.

Başbakan Süleyman Demirel'in bütçe görüşmeleri sırasında "Türkiye'de 19 ilde sıkıyönetim uygulanıyor. 19 ilde daha sıkıyönetim „gerekiyor" şeklindeki sözlerine dikkati çeken siyasi çevreler Milli Güvenlik Kurulu'nun en az altı ilde daha sıkıyönetim uygulanması konusunda hükümete tavsiyede bulunmasının beklendiğini ve daha sonra toplantıya 25 ilde sıkıyönetim konması teklifiyle geleceğini ileri sürdüler.

Bilindiği gibi 26 Aralık 1978'de 11 ilde başlayan sıkıyönetim uygulaması 26 Nisan 1979'da 19 ile çıkarılmış ve iki aylık sürelerle uzatılmıştı. Kahramanmaraş soykırımı üzerine konan sıkıyönetim daha sonra yaygınlaştırılarak yetkileri de genişletilmişti.

Kimya Mühendisleri Odası:

"Son ekonomik önlemler insanca yaşama hakkını ortadan kaldırdı..."

ANKARA (DEMOKRAT)

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası'nın yirmialtıncı dönem Olağan Genel Kurul bildirisinde son ekonomik kararların emekçi halkın insanca yaşama hakkını ortadan kaldırdığı ve yükselen muhalefete karşı daha baskıcı rejimlerin uygulamaya konulduğu belirtildi.

Genel Kurul bildirisinde özetle şu görüşlere yer verildi:

"Bu tür ekonomik politikaların uygulanması zaten kısıtlı olan demokratik hak ve özgürlüklerin tamamen ortadan kaldırılacağı bir baskı rejimi ile mümkündür. Toplumsal muhalefeti susturmayı amaçlayan baskı yasalarının birbiri ardından Meclislerden geçirilmesi, demokratik kitle örgütlerine yönelen baskılar, işyerlerindeki baskı ve kıyımlar, kadroları faşistleştirme operasyonları, egemen sınıfların baskıcı yöntemlerinin birer parçasıdır."

Yirmialtıncı Olağan Genel Kurul güncel taleplerini ise şöyle belirledi:

"–TARİŞ te ve Tekel'deki faşist baskı ve saldırılara son verilmeli, işten çıkartılanlar geri alınmalıdır.

–Tüm işyerlerindeki baskı kıyım ve sürgünlere son verilmelidir.

TÖB–DER, ve kapatılan diğer kitle örgütleri açılmalı, tutuklanan yöneticileri serbest bırakılmalıdır.

–Baskı yasa tasarıları geri alınmalıdır.

–Teknik elemanların grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakları tanınmalıdır.

–Asgari geçim indirimi asgari ücret düzeyine çıkartılmalıdır.

–Devlet diploma verdiği tüm kimya mühendislerine iş bulmalıdır."

ODA SEÇİMLERİNİ DEVRİMCİ MÜHENDİSLER KAZANDI

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası seçimlerini devrimci kimya mühendisleri kazandı.

Önceki gün Odalar Birliği toplantı salonunda yapılan seçimlerde Devrimci Kimya Mühendisleri 157 oy, Birlik Dayanışma, Demokrasi İçin Birlik, Demokratik Sol, ve Demokratik Merkezciyetçilerin oluşturduğu ittifak ise 135 oy aldı.

Kimya Mühendisleri Odası'nın 26. Olağan Genel Kurulu'nda yapılan seçimler sonunda Faruk Aktüzlü, Olcay Altundağ, Nejat Haksal, Bülent Bozalı, Asuman Oktay, Ertuğrul Erdi ve Hüsnü Solmaz Yönetim Kurulu üyeliklerine seçildiler.

MHP eğilimli

(Baştarafı 1. Sayfada)

fından yapılan sürgün ve atamalara karşı çıktığı, bu nedenle de görevinden alındığı öğrenildi. Bayındırlık Bakanı Selahattin Kılıç'ın Üstün'ün yerine vekaleten AP'li olarak bilinen Orhan Gökberber'i atadığı ve bu kişiden 600 kişilik sürgün listesinin gereğini yapmasını istediği belirtildi. Ancak Gökberger'in "Ben karayollarını tanırım. Böyle sürgün olmaz" şeklinde bakana karşı çıkarak göreve gelişinden üç gün sonra istifa ettiği ifade edildi.

Bayındırlık Bakanı Kılıç'ın sürgünleri yerine getirmek ve MHP eğilimli kişileri önemli birimlere atamak şeklindeki uygulamasının sürdüğünü belirten Bayındırlık Bakanlığı yetkilileri, MHP'li bir sendikanın baskısı ile 8. Bölge Müdürlüğü'ne, Genel Müdür'e danışmadan Ekrem Özdemir'in atandığını söylediler Yetkililer, Bakan Kılıç'ın daha sonra Genel Müdürlüğe vekaleten Haydar Akın'ı atadığını, ancak bu kişinin asaletini onaylamayarak atama ve sürgünlere devam ettiğini bildirdiler. Akın'ın başlangıçta kıyımları yerine getirdiğini belirten yetkililer, "Asaleti onaylanmayıp bakanın kendi başına atama yapması üzerine, Akın istifaya mecbur kaldı" dediler.

Selahattin Kılıç'ın Akın'dan boşalan Genel Müdürlüğe şimdi de MHP eğilimli Avni Baydar'ı getireceği öğrenildi.

Genel Müdürlüğe getirilmesi beklenen Avni Baydar'ın Karayolları'nda Köprüler Dairesi Proje Müdürü iken emekli olmak amacıyla yıllık izne ayrıldığı, ancak bu süre içinde Bahattin Gören inşaat firmasının Irak'daki Bağdat şantiyesine giderek orada şantiyenin iaşe işlerini yürütmek üzere kantin memurluğu yaptığı öğrenildi.

Baydar'ın bu süre içinde maaşını almaya da devam ettiği ve MHP eğilimli olarak tanındığı bildirildi. Baydar'ın genel müdür olmasıyla bakan tarafından yürütülen yasa dışı atamalara yasal görünüm verileceği ve kıyımların yoğunlaşacağı ileri sürüldü.

PETKİM'de

(Baştarafı 1. Sayfada)

dı. Yemek boykotuna başlayan işçiler, işten atılan arkadaşlarının yeniden ise alınmalarını istediler.

Konuyla ilgili düşüncelerini açıklayan Petrol–İş Yarımca Şubesi yetkilileri: "İşveren bu arkadaşlarımızın işine son vermekle toplu iş sözleşmesini açıkça çiğnemiştir. Petrol–İş olarak, yasa dışı uygulamalar karşısında sessiz kalmayacağız. Arkadaşlarımızın yeniden işlerine dönmesi için ne yapılması gerekiyorsa o yapılacaktır" dediler.

Bu arada konunun Petrol–iş Sendikası Genel Merkezine iletildiği ve işten atmalara karşı önlem alınması istendiği öğrenildi.

İşçilerin gerekçesiz olarak işten atılmaları ve yeni yeni kıyım listelerinin düzenlendiği haberlerinin yaygınlaşması, işyerindeki huzursuzluğun artmasına ve havanın gerginleşmesine neden oldu. İşçilerin işten atmaları tepkiyle karşıladığı bildirildi.

THY'nda grev

(Baştarafı 1. Sayfada)

si görüşmelerinde Türk Hava Yolları işvereni Türkiye'nin bugünkü hayat pahalılığı ortamında yüzde 13 gibi çok komik bir miktar önererek bu aşamaya Hava-İş üyelerini getirmiştir. Grevin ulusal kuruluşumuz olan Türk Hava Yolları'na getireceği zararın sorumlusu bugünkü yöneticiler olacaktır. Bu haklı grevimiz iş ve görev güvenliğimiz ile ayrıca günün koşullarına göre ekonomik haklarımız alınıncaya dek sürecektir."

Grevin "Ekonomik grev" olduğunu ve yasaların tanıdığı haklar çerçevesinde sürdürüleceğini belirten Hava-İş Genel Başkanı İbrahim Öztürk, Türk Hava Yolları ile anlaşma sağlanamadığı taktirde grevin süreceğini vurguladı.

Almanya ile kredi

(Baştarafı 1. Sayfada)

lık Müsteşarı Turgut Özal ile, saat 18.00'de de Başbakan Süleyman Demirel ile görüştü.

Başbakan Demirel saat 20.30'da yabancı konuklar köşkünde Matthofer onuruna bir akşam yemeği verdi. Federal Almanya Maliye Bakanı görüşmelerini tamamlayıp bugün Türkiye'den ayrılacak.

GÖRÜŞME KONULARI

Matthofer'un üç konu üzerinde görüşmeler yapmak üzere geldiği, bunların petrol borçlarının ödenmesi, yeni finansman kaynakları ve konsolidasyon dönemi olduğu bildirildi.

Siyasi çevrelere göre, batılılar, Türkiye'nin üretimini ve dışsatımını artırması için petrol borçlarından kurtulmasını ilk önlem olarak görüyorlar. İkinci olarak, kredi durumunun düzeltilmesi için borç erteleme, borç iptali ve yeni kaynaklar bulunması sorunu yer alıyor. Matthofer'in üerinde durduğu bir üçüncü konu ise, modern bir sanayi için dışsatım gelirinin artması, dengeli ve sağlıklı büyüme olanakları.

EKONOMİK ÖNLEMLER

OECD ve Federal Alman hükümetinin ortaklaşa hazırladığı bu planın doğuşunun şu noktalardan kaynaklandığı öne sürüldü:

"Batılılar, Türkiye'nin petrol borçlarını ödeyebilecek bir yardım yapmadıkları taktirde, ülkenin üretim ve dışsatımını artırması olanaksız hale gelecektir. Onun için öncelikle petrol borçlarının ödenmesi gerekir. Bunun için de kredi durumunun düzeltilmesi, doğrultusunda borçların ertelenmesi ve yeni finansman kaynakları bulunması gerekmektedir. Bunlar sağlandıktan sonra da modern sanayii kurma çalışmaları başlatılmalıdır."

Demirel hükümetinin aldığı son ekonomik önlemleri, bir ön çalışma olarak nitelendirdiği söylenen Matthofer'in, Türkiye'ye 1980 yılı içinde toplam 2 milyar dolar kredi sağlamaya çalıştığı ifade edildi. Siyasi çevrelere göre, eğer Matthofer yardım sağlamayı başarabilirse, buna tüm batı ülkeleri de katılacak.

Demokrat

Çatalçeşme Sok. No: 50
Cağaloğlu–İSTANBUL
Telefon: 28 08 15
Yıl: 11 Sayı: 3298/56

Demokrat Ofset tesislerinde hazırlanmış, Hürriyet Ofset tesislerinde basılmıştır.

BAS–SAN Basın Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına imtiyaz sahibi Dursun AKÇAM

Genel Koordinatör Arslan B. KAFAOĞLU

Yazıişleri Müdürü Işık YURTÇU

Ankara Temsilcisi Dr. Ergin ATASU

ABONE KOŞULLARI

YURTİÇİ ABONE BEDELLERİ
3 aylık 900.–
6 aylık 1800.–
1 yıllık 3600.–

YURTDIŞI ABONE BEDELLERİ
3 aylık 2250.– 55 DM.
6 aylık 4500.– 110 DM.
1 yıllık 9000.– 220 DM.

İLAN KOŞULLARI

2,3. sayfalar (süt. cm)	400.–TL
Devam sayfaları (süt-cm)	450.–TL
İlan sayfaları (süt-cm)	320.–TL
Doğum, nişan, evlenme, ölüm, teşekkür (1 süt, 5 cm)	700.–TL
Yayın ilanları...	400.–TL
Küçük ilanlar (kelimesi)	10.–TL

İLAN REKLAM BÜROSU
Cumhuriyet Cad. No: 87/5
Elmadağ–İSTANBUL

Ankara Bürosu: Konur Sok. 24/19 Kızılay- Ankara Telefon: 17 01 41 | İzmir Bürosu: Kıbrıs Şehitleri Cad. 1443 Sok. No: 149 Daire: 6 Alsancak Telefon: 14 67 75 | Adana Bürosu: Dörtyolağzı, Özel Sancak İş Hanı Kat: 1 No 96

generaller niçin gerekli?

(Amerika'da yayınlanan NACLA dergisinden bir çeviri.)

DIŞ HABERLER SERVİSİ –1–

1970'lerde halk hareketlerinin güçlenmesi üzerine ABD, Latin Amerika'da peşpeşe darbeler düzenledi

Bolivya, 21 Ağustos 1971: Albay Hugo Banzer silahlı halk direnişini ezerek Juan Jose Torres'in milliyetçi eğilimli askeri hükümetini devirdi. Ancak Banzer 1978 Temmuzunda seçimlere gitmek zorunda kaldı. Faşist general Pereda seçimleri kazandığını ilan ederek iktidara geldi. Aynı yılın Ekim ayında ise ordunun ilerici kesimi darbe düzenledi ve 1979 Ağustos'unda seçimlere gidildi. Bugün katı IMF önerilerinin uygulandığı Bolivya yine faşist darbe tehlikesiyle karşı karşıya.

—Uruguay, 27 Haziran 1973: Askeri komutanlar bir iç darbe düzenleyerek sağcı devlet başkanı Juan Maria Bordaberry önderliğinde askeri-sivil bir diktatörlük oluşturdular.

—Şili, 11 Eylül 1973: General Augusto Pinochet başkanlığında askeri bir cunta, demokratik seçimler sonucunda iktidara gelen Halk Birliği hükümetini devirerek Başkan Allende'yi öldürdü.

—Arjantin, 24 Mart 1976: General Jorge Videla Başkanlığında askeri bir cunta, İsabel Peron'un sivil hükümetini devirdi.

Beş yıl içinde Latin Amerika'nın büyük bir bölümü askeri hükümetlerin diktası altına düştü. Bunun nedeni neydi? Farklı tarihsel gelişimleri olan bu ülkeler aynı dönem içinde neden sağcı askeri darbelerle karşı karşıya kalmışlardı?

Bu darbeler, bölgenin geleneksel siyasal ve ekonomik yapısında meydana gelen önü alınmaz bunalıma ABD emperyalizminin ve yerli egemen sınıfların verdiği kaçınılmaz Cevaptı. Kitlelerin ekonomik ve siyasal haklarını arttırmak yolunda yaptığı talepler yalnızca Amerikan çok uluslu şirketlerinin varlığını değil yerli burjuvazileri ve bunların mevcut siyasal sistemler üzerindeki denetimlerini de tehdit ediyordu. Bu nedenle Amerikan yetiştirmesi askeri liderler yine Amerika'nın desteğiyle devleti denetimleri altına aldılar; kitle hareketlerini ve örgütlerini vahşice bastırdılar. Kendi halklarının sosyal ihtiyaçlarını reddederek son derece ağır ekonomik önlemleri zorla kabul ettirdiler.

Askeri faşist diktatörlüklerin uyguladığı "ekonomik şok tedavisinin" yükünü emekçiler çekti. Gerçek ücretler yarı yarıya düşerken, emekçiler gelecekleri konusunda korkunç bir umutsuzluğa düştüler.

Uluslararası Ekonomik Bunalımın etkileri

Daha 1967'lerde kapitalizmin dünya çapında bir durgunluğun içine girdiği bildirilen belirtiler ortaya çıkmaya başlamıştı.

Latin Amerika'da askeri faşist diktatörlükler,, ilk kez 1971'de Banzer'in Bolivya'da gerçekleştirdiği darbeyle kurulmaya başladı. Ancak, 1978'deki kitle hareketleri sonucunda iktidardan çekilmek zorunda kalan ilk diktatör de, Banzer oldu(Yukarıda solda)

ABD'nin ekonomik büyüme oranı 1960'ların başında yüzde 4.7 iken bu sayı 1971-75 arasında yüzde 2.1'e düştü. Kâr oranı ise aynı dönemde yüzde 13.4'ten yüzde 9.2'ye indi.

Bu dönemde Latin Amerika'da hızlı bir tekelleşme meydana geliyor, kitlelerin talepleri yükseliyor, burjuvazinin tekelci olan kesimleri ile olmayan kesimleri arasında bölünme doğuyordu.

Bu gelişim sonucunda ulusal sanayiin korunmasını savunan Peronculuk iktidara gelirken, Şili'de burjuvazinin reformcu kesimi ile tekelci kesiminin ayrı adaylar çıkarmasından yararlanan solun adayı Allende iktidara geçiyordu.

Bu nitelikte iktidarlar ise, Amerika'nın içine düştüğü ekonomik bunalımı daha da derinleştirecek uygulamalara gidiyor, ya da kitlelerin tepkisinden dolayı Amerika'nın önerilerini yeterince yerine getiremiyordu. Şili ve Arjantin Amerika için iyi bir pazar oluşturma yanında, önemli bir hammadde kaynağıydı.

1970'lerin başında bu ülkelerde tablo Amerikan emperyalizmi için hiç de iç açıcı değildi: Bolivya'da reformlar yapmaya çalışan sol bir cunta baştaydı. Uruguay da Geniş Cephe(Frente Amplio) oluşmuştu, grevler ve gerilla eylemleri hızla artıyordu: Arjantin'de kitleler askeri diktatörlüğe son vermişti. Şili'de Allende iktidardaydı.

BOLİVYA:

1970'te ordunun ilerici kesimi ve Bolivya İşçi Federasyonu bir sağ darbeyi bastırarak General Torres'in başkan olmasına izin verdiler. Torres ulusçu, ilerici bir programla bazı Amerikan mülklerine elkoydu. Madencilerin, işçilerin, köylülerin ve sol partilerin temsil edildiği Halk Meclisi Torres'in programını geliştirmeye ve sağ karşısında hükümeti savunacak bir halk milisi oluşturmaya çalıştı. Amerika ve Brezilya bu sırada General Banzer'e düzenleyeceği darbe için her türlü mali, teknik, ulaşım ve silah yardımı yapmaktaydı. Solun yardımına ihtiyacı olan Torres ise köklü değişikliklerden korkuyordu. Asıl tehlikenin sağdan geldiğini anladığında ise artık çok geçti. General Banzer'in darbesi, çok az silahı bulunan işçilerin ve solun bazı ordu mensuplarının kahramanca direnişinden sonra başarıya ulaştı.

URUGUAY:

Sığır taciri Bordaberry'nin 1972'de iktidara gelmesinden sonra patlak veren genel grevler, kitle hareketleri ve "Tupamaro"ların eylemleri devrimci bir bunalım yaratma tehlikesini doğurdu. Geniş Cephe temsilcileri dışında partiler 1972 Nisan'nda "iç savaş hali", ilan ederek, askerlere sınırsız baskı yetkileri verdiler. Grevler ve kitle hareketleri devam etti. 1973 Haziran'ında bir yıldır izlenen politikayı yöneten ordu, kendisine olağanüstü yetkiler veren parlamentoyu dağıttı. Bordaberry askeri diktatörlüğün sivil görüntüsü olarak ülkeyi karamamelerle yönetmeye başladı.

ŞİLİ;

Şili solunun seçimler için oluşturduğu koalisyon "Halk Birliği" 1970 seçimlerini kazandı ve sosyalist Allende, anti emperyalist, anti tekelci ve anti oligarşik bir programla devlet başkanlığına geldi.

Amerika seçimden hemen sonra kredileri CIA'yı ve çok uluslu şirketleri harekete geçirerek Allende hükümetini sarsmağa başladı. Şili sağı basındaki tüm gücünü kullanıp, gösteriler ve parlamento taktikleri ile Halk Birliği programını sabote etmeğe girişti.

İşçiler ve halk bu tehdite öz savunma komiteleri ve diğer halk güçlerini örgütleyerek karşılık vermeğe çalıştılar. Halk Birliğinin 1973 seçimlerinde gücünü arttırması darbe için bir işaret oldu.

ARJANTİN:

İşçi ve halk gösterilerinin General Lanusse'nin askeri hükümetini çekilmek zorunda bırakmasından sonra, ilerici bir Peron'cu olan Hector Campora başkan seçildi. Yaşlı ve tutucu Peron'un sürgünden dönmesinden sonra Campora'nın anti-emperyalist ve demokratik programı biryana bırakıldı.

Peron'un 1974'te ölümüyle iktidar, şeklen karısına bırakıldı. Sağın ve ordunun vesayeti altında bulunan Isabel Peron 1974 Kasımında sıkıyönetim ilan etti. Kısmen Amerikan kuruluşlarından sağlanan fonlarla finanse edilen yarı askeri idam mangaları eyleme geçirildi. Bunların baş hedefleri sendika hareketinin ve solun militan kesimleri idi.

Gerek bu baskılara ve gerekse IMF'nin önerdiği önlemlere karşı düzenlenen halk hareketleri 1975 Haziran'ındaki genel grev ile doruk noktasına erişti. Genel grev hükümet bunalımına ve üç bakanın çekilmesine neden oldu. 20 bin kişilik bir askeri birlik Arjantin'in kuzeyindeki ERP gerillalarını temizlemekle görevlendirildi. İşçilerin IMF'nin önerdiği yeni bir kemerleri kısma önlemine karşı çıkarak genel greve gitmesinden sonra silahlı güçler siyasal iktidarı doğrudan kendi ellerine aldılar.

YARIN.

ASKERİ DİKTATÖRLÜKLERİN İLK HEDEFİ İŞÇİ SINIFINI VE ONUN ÖRGÜTLERİNİ EZMEK OLDU

"LATİN AMERİKA MODELİ"NEDİR ?

CHP lideri Bülent Ecevit'in Demirel hükümetinin son ekonomik önlemlernini "Latin Amerika modeline geçiş" olarak nitelemesi, kamuoyunda Latin Amerika modelinin ne olduğu yolunda soruların uyanmasına neden oldu.

1970'den sonra, Latin Amerika ülkelerinde ard arda askeri darbeler oldu. Kurulan diktalar, siyasal baskıların yanı sıra, katı ekonomik önlemler uyguladılar. IMF'nin tüm geri bıraktırılmış ülkelere sunduğu reçetelere tıpatıp uyuldu. Bu reçete, devalüasyon, tüketiciyi koruyan önlemlerin kaldırılması, fiyatların serbest bırakılması, ücretlerin dondurulması gibi maddeleri kapsıyordu. Bu önlemlerin kaçınılmaz sonucu, korkunç bir baskı politikası, işsizliğin ve genel yoksulluğun artması oldu.

IMF'nin bu isteklerni Türkiye'de Ecevit hükümeti uygulamaya başladı. Onun arkasından gelen Demirel hükümeti de, aldığı son ekonomik önlemlerle bu politikayı sürdürdü

Latin Amerika'daki askeri diktatörlüklerin hangi nedenlerden dolayı iktidara geldiklerini nasıl bir uygulama içine girdiklerini ve ne ölçüde "başarılı" olduklarını anlatan "Generaller Niçin Gerekli Oldu?" adlı diziyi aşağıda sunuyoruz. Bu inceleme, Amerika Birleşik Devletlerinde,"Latin Amerikaülkelerinde Kuzey Amerika Kongresi" (NACLA) adlı bir kuruluşun yayınladığı bültende yer almıştır.

TV KÖŞESİ

ANADOLUYA ADLI PROGRAMIN KONUSU:

Tavukçuluk

Programda "Türkiye tavukculuğunun bugünkü durumu ve sorunları" yayınlanacak.

Yapımda 1950-52'lerden bu yana gelişmeler kaydeden tavuk üretiminin artırılması yoluyla, üstün verimli hayvansal protein elde etme olanaklarının yaratılması gereği üzerinde duruluyor. Ayrıca tavuk üretiminde küçük üreticilerin desteklenmesi, kooperatiflerin üstlendikleri görevler ve yem sorunu ele alınıyor.

Çekimler Ankara civarındaki çiftlikler ve Bolu yöresindeki üreticiler arasında gerçekleştirildi.

New York'ta bir pazar

Televizyonda Sinema'da bu akşam Yönetmenliğini Peter Tewasbory'nın yaptığı ve başlıca rollerini Cliff Robertson, Jane Fonda, Rod Taylor ve Robert Culp'un paylaştıkları "New York'ta Bir Pazar" adlı filim yayınlanacak.

Amerika'da bir taşra kasabasında oturan Newyork'a pilot olan ağabeyinin yanına gelir. Kapalı bir çevrede yetişen Kay, Newyork'taki kızların serbest dolaşmasına kızmaktadır. Tesadüfler karşısına Starley'ı çıkarır...

Jane Fonda

UYKUDAN ÖNCE ÜZERİNE

Bir yaşını doldurmadan ölen çocukların oranının yüzde otuz olduğu ülkemizde, çocuklarımız için yapılan programlar gerçekleri yansıtıyor mu acaba?

Bunun somut göstergesi hergün haberlerden sonra gösterilen "uykudan önce" programıdır. Uykudan önce programı, bütün sorunları çözümlenmiş çocukları burjuva dünya görüşüyle eğitmeye ve eğlendirmeye yöneliktir.

Yoksulluk nedeniyle okula gidemeyenler, günlük yiyeceklerini çöplüklerden ve yemek artıklarından temin edenler, sütün yüzünü görmeyenler, ilkokul çağlarında ailesini geçindirmek zorunda kalanlar, prograında gözlerden uzak tutularak, çocuklarımız, kardeşlerinin ve toplumun sorunlarından soyutlanmaya çalışılmaktadır.

Oysa çocukları eğlendirmek amacıyla hayal aleminde dolaştırmak yerine, yaşanan gerçekleri onların anlayabileceği bir biçimde aktarma görevi (amaç, halka hizmet ise) TRT tarafından gözardı edilmemelidir.

Yayınlandığı şekliyle "uykudan önce", sadece mutlu azınlık ve onların çocuklarını tatmin etmektedir.

TV'de BUGÜN

19.00	HABERLER
19.05	GÖK YÜZÜ PRENSLERİ
19.30	ANADOLUYA
20.00	HABERLER
20.35	UYKUDAN ÖNCE
20.45	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
21.10	TELEVİZYONDA SİNEMA
22.40	HABERLER

YARINDAN SEÇMELER
Lassie-Taksi,Tatlı Çarşamba,Charlie'nin Melekleri ,

Demokrat Çocuk

Henüz kış bitmedi

Havalar ısınmaya başladı gibi. Ne güzel. Bu yaşadığımız kış karı, yağmuru, fırtınası ve soğuğuyla, yaz aylarında düşlediğimiz gürül gürül yanan sobamızda patlayan kestaneleri, kar topunu, kardan adamı sevimsizleştirdi. Yemyeşil yaprakları, açan badem çiçeklerini, yazın bunaltıcı sıcağını bile özletti bize çocuklar değil mi?

Odun bulamadık, kömür bulamadık, gaz, mazot bulamadık. Öyle üşüdük, öyle üşüdük ki, ailemiz kalabalıklaştı. Büyükannemizin, amcamızın teyzemizin yanına taşındık. Ya da onlar bize geldi. Topluca ısınmak için.

İşte bu yüzden yaşadığımız bu soğuk ve de sevimsiz kıştan sonra, havaların ısınmasına, "Ne güzel" dedik. Dedik ya, her güzellik iyi kullanabildiğimiz ölçüde anlam kazanır.

Kazaklarımızı atmak istiyoruz. Artık yün çorap giymek istemiyoruz. Öyle oluyor ki, incecik bir hırka ile sokakta olmak için can atıyoruz. Ve bir bakıyoruz sokaktayız.

Galiba o zaman bu güzellik bir şeyler yitiriyor, zamansız terkettiğimiz, zamansız diyoruz, çünkü kış henüz bitmedi, hırkaların yerini mendiller, ilaçlar alıyor.

Bu yemyeşil, capcanlı, tertemiz güzelliği, baharı doyasıya yaşamak için, azıcık daha yünlere, yünlülere katlansak iyi olacak. Yoksa, akan burunlarımız, öksüren, hapşıran halimizle, yanıltan havalar yüzünden okulumuza bile gidemeyeceğiz.

Güneş ağabey

TANIYALIM BİLELİM

Küçük balıklar büyük balığı yutar

Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizin kuzeyinde, Karadeniz'de yaşayan hamsi, besin değeri yüksek,bol bulunan bir balıktır. Hamsinin küçük bir balık olduğunu hepimiz biliriz. Kış aylarında avlanan hamsi balığı sürüler halinde, topluca yaşar. Çok küçük olan hamsi balığının topluca, sürüler halinde yaşaması bu balığın diğer büyük balıklara yem olmasını engeller.

Milyonlarca hamsinin bir arada yaşamasından oluşan kümeyi kayalık sanan diğer büyük balıklar onlara saldırmaz. Eğer büyük balık bu sürü içine girerse, küçük hamsilerin sıkıştırması ile boğularak etkisiz duruma getirilir.

Görüldüğü gibi hamsilerin bir arada, topluca yaşamaları, onları büyük balıklara yem olmaktan kurtarmaktadır. Büyük balığın küçük balığı yediği söylenirse de, büyük balıklar birlikte hareket eden küçük balıkları yiyememekte hatta onlara yem olmaktadır.

SİZLERDEN

HAYVANLAR

Dostum
hayvanlar
İnsanlar kadar
Yakınlar.

Severim onları
İnsanlar kadar
Dost onlar.....

Mehmet
TACETTİN.

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Keman yayı

Kullandığımız pek çok eşya hayvanların, deri, kıl, boynuz, kemik vb. kısımlarından yapılır. Örneğin keman yayları atların kuyruk kıllarından yapılıyor.

Şu dizileri tamamlayın

a.	1	3	5	.	.	11	13	.
b.	3	7	4	8	.	9	6	.
c.	7	8	5	6	3	.	.	2
d.	6	8	4	8	6	8	.	.
e.	4	5	.	.	8	9	10	.
f.	1	5	2	5	3	9	.	.
g.	1	2	4	5	7	.	10	.
h.	2	9	3	8	.	.	5	6

Yanıt

a.7/9/15 e.6/7/11
b.5/10 f.4/9
c.4/1 g.8/11
d.4/8 h.4/7